

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Інститут електроенергетики

Електротехнічний факультет

Кафедра перекладу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістр

студентки Джоболди К.С.

академічної групи 035-23-1

спеціальності 035 Філологія

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»

на тему «Лексико-граматичні, стилістичні та перекладацькі особливості тексту
англомовної технічної інструкції»

Керівник	Прізвище, Ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інстиційною	
Кваліфікаційної роботи	к.ф.н., доц. Висоцька Т.М.	98	відмінно	

Рецензент	к.ф.н., доц. Павленко Л.В.	98	відмінно	
-----------	-------------------------------	----	----------	--

Нормоконтролер	к.ф.н., доц. Москаленко Н.О.	100	відмінно	
----------------	---------------------------------	-----	----------	--

Дніпро

2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Завідувач кафедри
перекладу

_____ Висоцька Т.М.

« _____ » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню магістр

студентки _____ Джоболди К.С. _____ академічної групи 035-23-1 _____

напряму 035 Філологія _____

спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури (переклад включно), перша –англійська»

на тему «Лексико-граматичні, стилістичні та перекладацькі особливості тексту англомовної технічної інструкції»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від № 1508-с від 22.11.2024 р.

Розділ	Зміст	Термін виконання
Розділ 1	<i>Дослідити теоретичні засади вивчення текстів англомовної інструкції</i>	13.10.24
Розділ 2	<i>Дослідити лексичні, граматичні та перекладацькі особливості технічної інструкції інструкції</i>	30.11.24

Завдання видано _____ Висоцька Т.М. _____

(підпис керівника) (прізвище, ініціали)

Дата видачі 02.09.24 _____

Дата подання до екзаменаційної комісії 16.12.24 _____

Прийнято до виконання _____ Джоболда К.С. _____

(підпис студента) (прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 62 с., 74 джерел.

Об'єкт дослідження: англomовна технічна інструкція як жанр науково-технічної літератури.

Мета кваліфікаційної роботи: дослідити лексико-граматичні, стилістичні та перекладацькі особливості англomовних технічних інструкцій.

Методи дослідження: аналіз, дедуктивний та порівняльний методи.

У теоретичній частині досліджується поняття технічного тексту та технічної інструкції та жанрово-стилістичні особливості інструкції.

У практичній частині розглядаються тексти перекладу інструкцій з англійської на українську мову та проводиться аналіз граматичних та лексичних особливостей перекладу.

Теоретична новизна роботи полягає у комплексному дослідженні стилістичних, лексико-граматичних особливостей інструкції; відмінностей в англійській та українській мовах, що завдають труднощів при перекладі інструкцій.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання результатів для покращення навичок адекватного перекладу інструкцій; результати дослідження можуть бути використані в практиці викладання дисциплін, пов'язаних з теорією та практикою технічного перекладу.

Ключові слова: ТЕХНІЧНИЙ ТЕКСТ, ТЕХНІЧНА ІНСТРУКЦІЯ, ОФІЦІЙНО-ДІЛОВИЙ СТИЛЬ, НАУКОВИЙ СТИЛЬ, ТЕРМІН, АБРЕВІАТУРА, ПЕРЕКЛАД.

SUMMARY

Diploma paper: 62 p, 74 sources.

The **object** of research: English technical manual as a genre of scientific and technical literature.

The **purpose** of the research: is to investigate the peculiarities of technical manuals at the stylistic, lexical and grammatical levels and problems of their translation.

Research methods: method of theoretical analysis, comparative method and deductive method.

The **theoretical section** examines the concept of technical text and technical manual and the genre-stylistic peculiarities of instructions.

The **practical section** examines the translation of manuals from English to Ukrainian and analyzes the grammatical and lexical peculiarities of the translation.

The **scientific novelty** of the research lies in the comprehensive study of the stylistic, lexical and grammatical features of the manuals; differences between English and Ukrainian languages, which cause difficulties in translating manuals.

The practical value of the study is attributed to the fact that the results can be used to improve the skills of adequate translation of manuals; the research results can be used in the practice of teaching disciplines related to the theory and practice of technical translation.

Keywords: TECHNICAL TEXT, TECHNICAL MANUAL , OFFICIAL BUSINESS STYLE, SCIENTIFIC STYLE, TERM, ABBREVIATION, TRANSLATION

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ I. Лінгвістичні засади вивчення тексту технічної інструкції	9
1.1. Поняття "технічний текст" та "технічна інструкція" в сучасному мовознавстві...	9
1.2. Жанрово-стилістичні особливості технічної інструкції.....	15
Висновки до Розділу 1	27
Розділ 2 Лексико-граматичні, структурні та перекладацькі особливості технічної інструкції	29
2.1. Аналіз лексичних особливостей перекладу технічної інструкції.....	30
2.2. Аналіз граматичних особливостей перекладу технічної інструкції.....	41
Висновки до Розділу 2	61
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65

ВСТУП

Кваліфікаційну роботу магістра присвячено вивченню лексико-граматичних, стилістичних та перекладацьких особливостей тексту англомовної технічної інструкції.

У сучасному світі, де технології та інновації швидко розвиваються, англомовні технічні інструкції стали універсальними документами, які використовуються в багатьох країнах. Вивчення їхніх особливостей є важливим для фахівців, які займаються розробкою, адаптацією та перекладом таких документів, адже вони забезпечують правильне використання технічних засобів і технологій.

Актуальність теми дослідження визначається виникненням потреби в точних і зрозумілих інструкціях через розвиток нових технологій та постійне оновлення технічних засобів. Лексико-граматичні та стилістичні особливості впливають на те, наскільки інструкція буде корисною і зрозумілою для користувачів, що безпосередньо пов'язано з безпекою та ефективністю використання техніки.

Фахівці в галузі технічного письма та перекладу повинні володіти знаннями про специфіку лексики, граматики та стилю, що використовується в технічних інструкціях. Це знання дозволяє їм створювати якісні тексти, що відповідають стандартам галузі.

В умовах, коли технічна документація стає все більш важливою для бізнесу та промисловості, знання лексико-граматичних та стилістичних особливостей тексту інструкцій стає критично важливим. Якісна документація впливає на успішність впровадження нових продуктів і технологій. Переклад технічних інструкцій часто передбачає адаптацію до культурних та мовних особливостей цільової аудиторії.

Актуальність теми можна обґрунтувати кількома ключовими аспектами:

1. Зростанням глобалізації: у сучасному світі технічні інструкції часто використовуються міжнародними компаніями, що потребує точного і зрозумілого перекладу для користувачів різних мов.
2. Специфікою технічної термінології: технічні інструкції містять багато спеціалізованих термінів, які можуть мати різні значення в різних контекстах.

Розуміння цих термінів є критично важливим для правильного виконання інструкцій.

3. Стилiстичними особливостями: технiчний стиль має свої правила і норми, які відрізняються від інших жанрів. Вивчення цих особливостей допомагає створити більш ефективні та зрозумілі інструкції.

4. Перекладацькі виклики: переклад технiчних інструкцій вимагає не лише знання мови, а й розуміння предметної області. Це підкреслює важливість професійного підходу до перекладу.

5. Покращення комунікації: ясні та точні технiчні інструкції сприяють зменшенню помилок і підвищенню безпеки при використанні технiчних пристроїв.

6. Освітні потреби: зростаюча потреба в фахівцях, які володіють як мовними, так і технiчними знаннями, робить цю тему важливою для навчальних програм.

Метою є всебічне дослідження лексико-граматичних, стилістичних та перекладацьких особливостей англomовних технiчних інструкцій.

Досягнення даних завдань є важливими в даній роботі:

1. Визначення поняття "технiчний текст" та "технiчна інструкція" в сучасному мовознавстві.

2. Вивчення жанрово-стилiстичні та структурних особливостей технiчної інструкції.

3. Аналіз лексичних особливостей технiчної інструкції.

4. Аналіз граматичних особливостей технiчної інструкції.

5. Дослідження використання специфічних термінів та конструкцій.

6. Визначення специфіки перекладу інструкції.

Об'єктом дослідження є англomовна технiчна інструкція як жанр науково-технiчної літератури.

Предмет дослідження – її лексико-граматичні, стилістичні та перекладацькі особливості.

Практичне значення цього дослідження полягає в покращенні якості перекладу технічної документації, оптимізації процесу створення інструкцій та розвитку навчальних матеріалів для перекладачів

Структура кваліфікаційної роботи магістра. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, двох розділів із висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи та списків використаних джерел.

У Вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, її актуальність, вказано основні завдання, визначено матеріал дослідження та вказано структуру роботи. У Розділі 1 висвітлено теоретичні положення, які важливі для аналізу поставлених завдань і досягнення мети, вивчаються лінгвістичні особливості текстів англомовних інструкцій, їхня проблематика перекладу англійською мовою.

У Розділі 2 проведено аналіз лексичних та граматичних проблем перекладу текстів інструкцій, порівняння перекладів двох мов, англійської та української.

Результати дослідження пройшли апробацію на студентській конференції «Євромови 2020» (Дніпро, НТУ «ДП», 2020) тези «Лексичні та граматичні особливості текстів англомовних інструкцій», а також на студентській конференції «Євромови 2024» (Дніпро, НТУ «ДП», 2024) тези «Lexical, grammatical, stylistic and translational peculiarities of English manuals».

РОЗДІЛ 1

ЛІНГВІСТИНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ТЕКСТУ ТЕХНІЧНОЇ ІНСТРУЦІЇ

1.1 Поняття "технічний текст" та "технічна інструкція" в сучасному мовознавстві

Сучасне мовознавство активно вивчає різноманітні типи текстів, серед яких особливе місце займають технічні тексти та технічні інструкції. Ці категорії мають свої специфічні риси, які відрізняють їх від інших жанрів. Розуміння цих понять є важливим для фахівців у різних галузях, оскільки технічні тексти відіграють ключову роль у передачі інформації в умовах високих технологій та спеціалізованих знань.

Технічний текст визначається як письмовий матеріал, який містить інформацію, що стосується наукових, інженерних, технологічних або виробничих аспектів. Він є тематично, стилістично та семантично організованою, логічно структурованою та завершеною єдністю, яка характеризується широким використанням спеціальної термінологічної лексики та складністю граматико-синтаксичної будови, сферою застосування якої служить науково-технічний та офіційно-діловий стилі. Для технічних текстів притаманна тенденція до стійкості композиції. Ця тенденція підтримується рекомендаціями та вимогами, які наукові видавництва висувають при прийомі до друку проектних та конструкторських документів. Сформувалися своєрідні вимоги до планів технічних робіт, що відображають комплекс зусиль, спрямованих на приведення документних текстів до обмежених варіантів композиційного оформлення [6, 132].

Що стосується класифікації технічних документів, варто відзначити, що аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури так і не дав однозначної відповіді на питання, до яких саме видів технічної документації відносяться ті чи інші її жанри. Враховуючи особливості типології технічних текстів, вважаю за доцільне віднести до технічної літератури наступні типи документів:

1. Проектно-конструкторську документацію. Вона представляє сукупність конструкторських документів, які містять дані, необхідні для розробки,

виготовлення, контролю, приймання, поставки та експлуатації виробу, у тому числі і ремонт.

2. Технологічну документацію. До неї відносяться документи, які визначають технологічний процес виготовлення виробу.

3. Програмну документацію. Вона представляє сукупність документів, що містять відомості, необхідні для розробки, виготовлення, супроводу та експлуатації програм.

Варто відзначити, що лексико-фразеологічний склад технічних текстів характеризується високим рівнем використанням технічної термінологічної лексики, вживанням нейтральної в емоційному відношенні лексики та фразеології, відсутністю розмовних мовних засобів. Разом з вербальними одиницями у технічних текстах можуть зустрічатися спеціальні знакові системи, закріплені за тим або іншим напрямом галузі техніки (наприклад, позначення, які є прийнятими у нафтогазовій сфері або електроніці). Технічні тексти також включають формульні та таблично-графічні текстові компоненти, різноманітні креслення, які разом із вербальними складовими формують цілісний текст технічного документа [6, 133]. Слід особливо акцентувати на тому, що технічним текстам інколи притаманна специфіка, яка проявляється у високій частці невербальних компонентів, що використовуються при створенні технічного документа. Можливі варіанти, коли вербальні компоненти технічного тексту носять допоміжний, вторинний характер по відношенню до невербальних, як, наприклад, у конструкторських та у деяких інших технологічних документах. Можливі такі варіанти у практичній техніці: фахівець "читає" принципову схему, що складає основу технічного документа, в той час як усі вербальні складові тексту – додаткові пояснення і коментарі. У текстах технічних документів може спостерігатися поєднання декількох груп вербальних і невербальних засобів: схем, таблиць, креслень, аббревіатур, літерно-цифрових кодів та інших засобів [6, 133]. Що стосується функцій технічних текстів, то на думку Т. А. Голікової, розрізняють п'ять основних видів, серед яких наступні:

1. Інформативна; вона полягає в передачі специфічної, чіткої та точної інформації про технічні аспекти, процеси, пристрої або системи.

2. Апелятивна; вона полягає в здатності технічних текстів впливати на дії та поведінку читача, закликати їх до дії, переконувати, дотримуватись правил безпеки та забезпечувати відповідальність.

3. Функція накладання обов'язку; вона встановлює певні вимоги, правила та стандарти, які користувачі або організації зобов'язані дотримуватися, такі як регламентування дій, вимоги до безпеки, юридичні зобов'язання та відповідність стандартам.

4. Контактна; вона служить для налагодження зв'язку, полегшення сприйняття і взаємодії між тими, хто створює текст (інженери, технічні письменники), і тими, хто його споживає (користувачі, фахівці, студенти).

5. Декларативна. Основна мета цієї функції — інформувати читача про конкретні аспекти, надаючи точні й перевірені дані, без емоційних оцінок або суб'єктивних коментарів. Технічні тексти з декларативною функцією часто використовуються для документування характеристик систем, опису процесів, специфікацій або наукових відкриттів [6, 55-56].

С. М. Мойсеєнко зазначає, що головною функцією технічного тексту є інформативна. Автор технічного тексту прагне чітко й переконливо донести до читача конкретну інформацію, щоб розширити або змінити його розуміння теми. Отже, технічний текст поєднує в собі інформативний і аргументативний мовленнєві акти.

При описі різних технічних пристроїв, технологій виробництва та методики проведення експерименту на перший план висувається інформативна сутність тексту. Розповідь здебільшого ведеться в безособовій або неозначено-особовій формі, характеризується наявністю неозначено-особових займенників, слів-заміслювачів та пасивною формою конструкцій. Головне в таких реченнях – об'єкт дії та відношення до дії. Широко розповсюджені також модальні конструкції.

Як зазначає І. В. Гредіна, інформація в технічних текстах відображає інтелектуальну діяльність і характеризується безособовістю, логічністю та об'єктивністю. Основна мета технічної прози — послідовний, систематичний і аргументований опис технологічних процесів і явищ. Нові дані, які наводяться в таких текстах, часто базуються на великому обсязі інформації, зрозумілій лише фахівцям. І. С. Алексєєва підкреслює, що рівень компетентності автора і читача має бути високим, оскільки технічний текст розрахований на групу спеціалістів у певній галузі, а не на широке коло читачів. Згідно з Національним стандартом України, до переліку неперіодичних видань за характером інформації відносять інструкцію. Інструкція – нормативно-інструктивне видання, що містить настанови, які ґрунтовно визначають правила правового регулювання в будь-якій сфері діяльності, порядок виконання певного виду робіт або правила користування виробами, послугами тощо [5, 15].

Технічна інструкція є складовою частиною загальної категорії технічних текстів. Вона використовує всі основні елементи технічного тексту, але акцентує увагу на практичному застосуванні інформації.

Основна мета технічної інструкції — забезпечити користувача чіткими, послідовними та зрозумілими вказівками для правильного та безпечного використання пристрою, обладнання або виконання певних технічних операцій. Технічні інструкції мають пояснити, як використовувати, обслуговувати або налаштовувати продукт чи систему, а також що робити у випадку можливих несправностей або помилок.

Основні завдання технічної інструкції включають:

1. Інформування — надання користувачам інформації про функціональні особливості та характеристики продукту.
2. Пояснення — детальне пояснення послідовності дій або операцій для досягнення бажаного результату.
3. Гарантія безпеки — попередження про можливі ризики та вказівки щодо запобігання аварійним ситуаціям.

4. Підвищення ефективності — допомога в максимально ефективному використанні ресурсу або пристрою.

Технічні інструкції зазвичай мають чітку послідовність дій, яка супроводжується ілюстраціями або діаграмами. Це сприяє кращому розумінню та виконанню інструкцій.

Мова та стиль технічної інструкції характеризуються чіткістю, точністю та нейтральністю. Основною метою є донесення інформації у зрозумілій та однозначний спосіб, щоб уникнути помилок чи неправильного тлумачення. Особливості мови та стилю технічної інструкції включають такі елементи:

1. Чіткість і лаконічність — використання коротких і простих речень, щоб уникнути двозначності. Інструкції мають бути зрозумілими з першого прочитання.

2. Точність і однозначність — кожне слово або термін повинні бути вживані відповідно до їх точного значення. Важливо уникати загальних фраз або слів, які можуть бути неправильно зрозумілими.

3. Неемоційність — стиль викладу має бути нейтральним, без емоційного забарвлення. Основний акцент робиться на фактах і діях, без оцінювальних суджень.

4. Логічна послідовність — інформація подається поетапно, в логічному порядку, щоб користувач міг легко виконувати дії, слідуючи вказівкам.

5. Використання імперативних конструкцій — дієслова в наказовому способі (наприклад, "натисніть", "підключіть", "вимкніть") для чітких вказівок, що треба зробити.

6. Пасивні конструкції — часто використовуються пасивні форми (наприклад, "підключення виконується") для акценту на діях, а не на виконавцях.

7. Технічна термінологія — вживаються спеціалізовані терміни, характерні для конкретної галузі, але з поясненням для менш підготовлених користувачів.

8. Графічні елементи — часто використовуються ілюстрації, схеми, таблиці та графіки, щоб полегшити сприйняття інформації.

Загалом, мова та стиль технічної інструкції спрямовані на максимальну зрозумілість для цільової аудиторії, що може включати як фахівців, так і звичайних користувачів.

Технічний текст і технічна інструкція є тісно пов'язаними категоріями, які відрізняються, проте мають спільні риси та функції. Досліджуючи їх взаємозв'язок, важливо враховувати як їхні спільні характеристики, так і специфічні особливості.

Обидва ці види текстів належать до категорії технічної документації і виконують важливі комунікативні функції. Основні спільні риси:

1) мета і технічний текст, і технічна інструкція мають на меті передати конкретну, точну інформацію. Вони спрямовані на полегшення розуміння технічних процесів і забезпечення безпеки при їх використанні.

2) структура: обидва види текстів часто мають чітку структуру, яка включає заголовки, підрозділи та графічні елементи, що допомагають організувати інформацію.

3) стиль: технічні тексти зазвичай мають формальний, нейтральний стиль, уникаючи емоційного забарвлення, що характерно для більшості документів технічного типу.

Взаємозв'язок між технічним текстом і технічною інструкцією виявляється в наступних аспектах:

1) перехрестя інформації: технічна інструкція може містити інформацію з більш загальних технічних текстів, таких як опис обладнання, технічні характеристики, або безпеки.

2) формування бази знань: технічні тексти, такі як дослідницькі звіти чи статті, можуть слугувати основою для створення технічних інструкцій, надаючи необхідний контекст і теоретичну базу.

3) зворотний зв'язок: оцінка ефективності технічних інструкцій може призводити до вдосконалення загальних технічних текстів, адже практичний досвід користувачів виявляє недоліки та пропозиції.

У технічних інструкціях переважає використання імперативних форм дієслів, що підкреслює їх інструктивний характер. Використовуються прості та зрозумілі речення, щоб уникнути можливих непорозумінь [4].

1.2 Жанрово-стилістичні особливості технічної інструкції.

Документи, для розуміння яких потрібні спеціальні знання, необхідно поділити на два класи: ті, які готують до видання, й, ті, які не готують до видання.

До документів, що не готують до видання, можна віднести, наприклад, документи для власних потреб організації (загальне розуміння тексту) тощо.

До документів, які готують до видання, відносять, наприклад, каталоги продукції, які треба перекласти, зверстати, надрукувати та розповсюдити. Сюди ж відносяться документація для проєктувальників, рекламні проспекти, керівництва з експлуатації, які надходять комплектно з обладнанням, інструкції з монтажу та з технічного обслуговування і т. д.

Документація, яка готується до видання, повинна бути максимально високої якості. Вона повинна бути абсолютно грамотною з інженерного погляду та ідеальною з літературного погляду. У ній не повинно бути стилістичних дефектів тексту, таких як зміщення логічного наголосу, наявність тавтології, плеоназм тощо. У ній повинні бути дотримані всі правила редакційно-видавничого оформлення [8].

Одними зі складників роботи перекладача виступають знання та вміле застосування правил виконання перекладу науково-технічної літератури і документації. Це не випадково, оскільки під час перекладу науково-технічних текстів, наприклад інструкцій із монтажу, експлуатації, обслуговування та ремонту обладнання, технічних умов, специфікацій деталей і матеріалів, не можна задовольнятися вірністю перекладу «у цілому». Технічні тексти містять елементи, які передаються в перекладі відповідно до певних правил. Так, існують правила пунктуації, правила перекладу назв приладів і пристроїв, одиниць вимірювання, правила з перерахунку розмірностей. Некоректний переклад технічного тексту може не тільки завдати шкоди репутації перекладача, а й стати причиною важчих наслідків. Наприклад, неякісний переклад інструкції з використання того чи іншого

механізму може призвести до того, що робітник, який обслуговує даний механізм, може отримати виробничу травму, застосовуючи таку інструкцію. У зв'язку із цим не можна нехтувати правилами виконання перекладу науково-технічної літератури і документації та залишати без уваги документи й джерела, що містять правила, бо це є запорука високої якості роботи перекладача.

Існують різні класифікації інструкцій, але найбільш прийнятною в плані її основних ознак є варіант І. С. Алексєєвої:

1. Споживча інструкція до товарів (інструкція до телевізора, до велосипеда, до дитячого харчування та ін.).
2. Анотація до медикаментів.
3. Відомча інструкція (правила заповнення документів та правила поведінки клієнтів: митна декларація, пожежна інструкція та ін).
4. Посадова інструкція (правила поведінки працівника на цій посаді) [1, 4].

У сучасному світі споживчі інструкції стали невід'ємною частиною багатьох товарів і послуг. Вони надають користувачам вказівки щодо правильного, безпечного й ефективного використання продукту. Основна функція споживчих інструкцій — допомогти споживачам зрозуміти, як користуватися товаром, забезпечити його належну експлуатацію і запобігти можливим помилкам чи небезпекам. Види споживчих інструкцій.

1. Інструкції з експлуатації. Це найбільш поширений тип інструкцій, який супроводжує більшість побутових та промислових товарів. Вони надають інформацію про правильне використання продукту, догляд за ним і рекомендації щодо його обслуговування.

2. Інструкції зі складання. Такі інструкції часто використовуються для товарів, що потребують попереднього складання (наприклад, меблі або складні технічні пристрої). Вони надають поетапні вказівки з монтажу та часто супроводжуються схемами і кресленнями.

3. Інструкції з безпеки. Цей тип інструкцій спрямований на попередження користувача про можливі небезпеки під час використання продукту. Вони надають

інформацію про те, як уникнути аварійних ситуацій та як діяти у разі виникнення проблем.

4. Гарантійні інструкції. Такі документи надають користувачу інформацію про гарантійні зобов'язання виробника, умови гарантії та правила її використання. Вони часто включають деталі про те, як і куди звертатися в разі потреби ремонту чи обслуговування товару.

Споживчі інструкції відіграють важливу роль у забезпеченні задоволення клієнтів та їхньої безпеки. Неправильно складені або незрозумілі інструкції можуть призвести до помилок у використанні товару, його пошкодження або навіть до небезпечних ситуацій для користувачів. Крім того, інструкції допомагають компаніям уникати юридичних проблем, пов'язаних з неправильною експлуатацією їхньої продукції.

Для споживачів такі інструкції є ключовим джерелом інформації, що дозволяє їм отримувати максимальну користь від товару та забезпечувати його тривалу експлуатацію.

До технічної документації відноситься кілька основних видів документів: стандарти, інструкції з експлуатації та ремонту, паспорти, технічні описи і т.д. В даній роботі ми будемо розглядати споживчі інструкції, а саме - інструкції з експлуатації, та працювати з ними.

Інструкції з експлуатації належать до науково-технічного функціонального стилю. У лінгвістиці функціональним стилем мови називається система взаємозалежних мовних засобів, що служать певній меті комунікації [6,134]. Науково-технічний стиль реалізується текстами, що призначені для повідомлення точних фактів з якої-небудь спеціальної галузі, а також для закріплення процесу пізнання інформації, найяскравішим прикладом яких є інструкції – нормативні видання, що визначають правила користування пристроєм, апаратом чи машиною [6, 56].

Характерними особливостями науково-технічного стилю є його інформативність (змістовність), логічність (сувора послідовність, чіткий зв'язок між

основною ідеєю і деталями), точність, об'єктивність, ясність і зрозумілість. Окремі тексти, що належать до даного стилю, можуть володіти зазначеними рисами більшою чи меншою мірою. Однак у всіх таких текстів виявляється переважне використання мовних засобів, які сприяють задоволенню потреб даної сфери спілкування.

Інструкція з експлуатації є важливим документом, що супроводжує різноманітні технічні пристрої, обладнання та програмне забезпечення. Вона виконує функцію надання користувачеві необхідної інформації щодо правильного використання продукту. Жанрові особливості інструкцій з експлуатації визначаються специфікою їхнього призначення, аудиторією, а також технічними вимогами. Тож розглянемо основні жанрові характеристики інструкцій з експлуатації, їх структуру, стиль, мову та значення.

Структура інструкцій з експлуатації зазвичай мають чітку структуру, що включає такі розділи:

- 1) титульна сторінка: містить назву документа, модель пристрою, дату видання;
- 2) зміст: перелік розділів і підрозділів з вказівкою сторінок;
- 3) вступ: короткий опис призначення документа та його важливості;
- 4) опис пристрою: технічні характеристики, компоненти та їх функції;
- 5) правила безпеки: рекомендації щодо безпечного використання;
- 6) інструкції з експлуатації: покрокові вказівки щодо використання;
- 7) обслуговування та догляд: інформація про регулярне обслуговування;
- 8) випадки неполадок: усунення поширених проблем;
- 9) додатки: додаткова інформація, схеми, таблиці.

Ця структура дозволяє користувачеві швидко знайти необхідну інформацію і зрозуміти принципи роботи пристрою.

Стиль інструкцій з експлуатації є формальним і технічним. Використовуються прості та зрозумілі речення, що забезпечують чіткість викладу. Мова повинна бути

однозначною, без двозначностей, щоб уникнути можливих помилок під час експлуатації.

Важливо зазначити, що інструкції часто містять спеціалізовану термінологію, яка є зрозумілою для цільової аудиторії. Однак при цьому важливо наводити пояснення для термінів, які можуть бути незнайомими для звичайного користувача. Це робить текст доступнішим і сприяє кращому розумінню.

Жанрові особливості інструкцій також обумовлені технічними вимогами. Інструкції повинні відповідати стандартам якості та безпеки, встановленим відповідними організаціями. Це включає в себе дотримання норм щодо оформлення документа, шрифтів, кольорів та графічних елементів.

Графічні елементи, такі як діаграми, малюнки та таблиці, відіграють важливу роль у сприйнятті інформації. Вони допомагають користувачу краще зрозуміти складні процеси та механізми. Важливо, щоб графіка була чіткою і зрозумілою.

Цільова аудиторія інструкцій з експлуатації може бути різною: від професійних користувачів до звичайних споживачів. Це впливає на стиль викладу та рівень деталізації інформації. Для професійних користувачів можуть бути надані більш складні технічні деталі, тоді як для загальної аудиторії важливо акцентувати увагу на простоті і зрозумілості.

На меті даної інструкції стоїть декілька задач, такі як інформування, навчання, безпека та обслуговування. Інструкції з експлуатації інформують користувача, надаючи всю необхідну інформацію про продукт, допомагають освоїти новий пристрій чи програмне забезпечення, містять рекомендації щодо запобігання травмам та поломкам та забезпечують правильний догляд за продуктом, що продовжує його термін служби.

Різні джерела та автори відносять інструкцію як до наукового стилю, так і до офіційно-ділового. Ми пропонуємо провести власне дослідження з приводу цього питання. Спочатку розглянемо науковий стиль:

Науковий стиль – функціональний різновид літературної мови, що забезпечує пізнавально-інформативні потреби суспільства у сфері науки, освіти та

виробництва. Він послуговується в різних галузях науки, техніки та технологій [83]. Науковий стиль має ряд загальних рис, загальних умов функціонування та мовних особливостей, що виявляються незалежно від характеру наук (природних, точних, гуманітарних) і жанрових відмінностей (монографія, наукова стаття, доповідь, підручник і т.д.), що дає можливість говорити про специфіку стилю в цілому.

Активно функціонуючи в різних формах вираження наукової думки (найчастіше - у письмовій, рідше - в усній), науковий стиль розгалужується, за традиційною класифікацією, на чотири основні різновиди: власне науковий, науково-навчальний, науково-популярний, науково-публіцистичний». Кожний із цих різновидів має специфічні номінативно-виражальні засоби поряд із засобами, спільними для наукового стилю в цілому. Так, суто науковий текст містить інформацію, призначену для фахівців певної галузі знань; науково-навчальним стилем подають лекційний матеріал, готують підручники, навчальні посібники, довідники та іншу літературу, призначену для закладів освіти; науково-популярний стиль представлений у наукових статтях, брошурах, деяких - зацікавити новою науковою інформацією широке коло читачів незалежно від їх фахової підготовки; науково-публіцистичний стиль широко репрезентований у газетах і журналах, де наукова проблема [28, 19].

Характерною рисою лексичних ознак наукового стилю є його висока насиченість термінами. Це основні лексичні елементи науково-технічних текстів. Термінами можуть бути слова або словосполучення, що позначають певні поняття спеціальної галузі знання або діяльності людини. Будучи елементом певної системи термінів, термін прагне однозначності. Терміни ніколи не виражають експресії, проте це не означає, що вони стилістично нейтральні.

Термін, подібно до будь-якої іншої лексичної одиниці, має стилістичне забарвлення, яке відзначається в стилістичних словниках. У текстах науково-технічного стилю терміни є переважним лексичним елементом. За статистикою термінологічна лексика становить 15-20% загального обсягу науково-технічного тексту [35].

Абстрактний, узагальнений характер наукового тексту проявляється на лексичному рівні в тому, що в ньому широко вживаються слова з абстрактним значенням: функція, диспозиція, секвестр. Слова побутового характеру також набувають у науковому тексті узагальнене, часто термінологічне значення, такі технічні терміни муфта, склянка, трубка та багато інших.

Для наукового тексту характерна знеособленість викладу. Не допускається оповідь від першої особи, окрім множинної форми “ми” в деяких випадках (наприклад, у вступі та обговоренні результатів, коли треба підкреслити, що озвучена думка належить цілому колективу дослідників).

У науковому функціональному стилі відсутня лексика з розмовною і розмовно-просторічною забарвленістю. Наукове мовлення відрізняється точністю і логічністю думки, її послідовним представленням і об'єктивністю викладу. Письмові тексти наукового стилю можуть містити, крім мовної інформації, формули, символи, графіки, таблиці і т.д. Багато з математичних символів використовуються в конспектах текстів, замінюючи терміни і багатоскладові слова [2, 11].

Морфологічні особливості наукового стилю української мови полягають у деякій обмеженості використовуваних граматичних форм і частоті повторюваності деяких частин мови. Так, у мові науки переважають іменники і прикметники. До того ж переважають іменники, що означають неістоти, збільшується використання слів середнього роду і форм однини; серед відмінкових форм перше місце посідає родовий відмінок. Службові частини мови в науковому стилі поповнюються за рахунок самостійних частин мови, перш за все іменників. Наприклад, у значенні прийменників уживаються в міру, в силу, за певних обставин, у разі потреби, у випадку, згідно з, у значенні, у процесі, внаслідок, у результаті, за допомогою чого, за рахунок, у вигляді, на підставі, шляхом чого, методом, через що, яким чином тощо.

Багато іменників, які не мають у загально-літературній мові форм множини, у науково-технічному контексті набувають їх. Це насамперед іменники речовинні: масла, нафти, мармури, бетони, солі, кварци, граніти, і абстраговані іменники:

вологості, місткості, потужності, тощо. Нормою є вживання в науковому мовленні сполучень з іменниками у знахідному відмінку з прийменником (вагою у 70 кг, відстань у 5 км), інколи без нього (прискорення 0,5 м/сек, швидкість 5 м на секунду, довжина 20 м).

Для синтаксису наукового стилю мови характерна тенденція до складних побудов, що сприяє передачі складної системи наукових понять, встановлення відносин між причиною і наслідком, доказами і висновками. Для цієї мети використовуються пропозиції з однорідними членами і узагальнюючими словами.

Широко вживаними в науковому синтаксисі є пропозиції з короткими дієприкметниками, наприклад: може бути використаний (цей метод може бути використаний при очищенні пристрою).

Сучасний науковий стиль характеризується прагненням до синтаксичної компресії - до стиснення, збільшення обсягу інформації при скороченні обсягу тексту. Це проявляється в особливостях побудови словосполучень, в особливостях пропозицій. Так, для наукового стилю характерні словосполучення іменників, у яких у функції визначення виступає родовий відмінок імені, часто з приводом для: обмін речовин, коробка передач, прилад для монтажу. Імена прикметники в ролі визначення широко вживаються в термінологічному значенні: голосні і приголосні звуки, кримінальний кодекс, умовні рефлекси і т.д.

Широко споживані в науковому тексті пасивні конструкції (пасивні), при цьому часто відсутня вказівка на виробника дії. Взаємопов'язаність окремих частин наукового висловлювання досягається за допомогою певних сполучних слів чи груп слів, що відображають етапи логічного викладу і є засобом зв'язку думок у ході логічного міркування. Це цілий ряд прислівників та прислівникових висловів та інших частин мови, а також поєднань слів: так, таким чином, тому, тепер, отже, крім того, крім, до того ж, також, тим не менш, ще, все ж, між тим, крім, понад те, проте, незважаючи на, перш за все, в першу чергу, спочатку, на закінчення, в кінці кінців, отже, в результаті, далі, потім, іншими словами, у зв'язку з цим, загалом, по суті,

коротенько, як ми бачимо та інші, які зазвичай стоять на початку речення. Вони служать, як правило, не для зв'язку слів у реченні, а для зв'язку частин цілого тексту.

Далі розглянемо офіційно-діловий стиль. Офіційно-діловий стиль — функціональний різновид мови, який слугує для спілкування в державно-політичному, громадському й економічному житті, законодавстві, у сфері управління адміністративно-господарською діяльністю. Належить до виразно-об'єктивних стилів; вирізняється найвищою мірою книжності. Офіційно-діловий стиль – це стиль мови ділових паперів: розпоряджень, постанов, програм, указів, актів тощо. Основна функція – інформативна. Мовленню у сфері управління притаманна низка специфічних особливостей. Учасниками ділового спілкування є органи та ланки управління — організації, заклади, підприємства, посадовці, працівники. Характер і зміст інформаційних зв'язків, у яких вони можуть бути задіяні, залежать від місця установи в ієрархії органів управління, її компетенції, функціонального змісту діяльності. Ці стосунки стабільні й регламентуються чинними правовими нормами [4, 22].

Офіційно-діловий стиль - це стиль документів різних жанрів: міжнародних договорів, державних актів, юридичних законів, постанов, статутів, інструкцій, службового листування, ділових паперів і т.д. Але, незважаючи на відмінності у змісті та різноманітність жанрів, офіційно-діловий стиль загалом характеризується загальними та найважливішими рисами. До них належать: 1) точність, що виключає можливість інотлумачень; 2) мовний стандарт.

Ці риси знаходять своє вираження:

- а) у відборі мовних засобів (лексичних, морфологічних та синтаксичних);
- б) в оформленні ділових документів.

У діловому стилі можна визначити такі найважливіші лексичні, морфологічні та синтаксичні риси.

1. Офіційно-діловий стиль ґрунтується на логічній основі (використання засобів образності, як і виявлення особистих почуттів, для нього нетипове). Найважливішим тут є послідовність і точність викладу фактів, об'єктивність оцінок. Основний тон

ділового мовлення – нейтральний, хоча деколи він може бути і підкреслено офіційним і урочисто піднесеним.

2. Для лексики ділового стилю характерне широке, тематично зумовлене використання:

а) професійної термінології (юридичної, дипломатичної, спортивної, бухгалтерської та ін.);

б) складноскорочених слів, абревіатур (СБУ, ЗНУ, НБУ, профспілка).

3. Ділові тексти відрізняються наявністю слів і виразів, що поза діловою мовою, як правило, не вживаються, наприклад: вищевказаний, недовиконання і т.д. Ділова мова відзначається стилістичною однорідністю, стандартизованістю. Стандартизованість проявляється у широкому використанні сталих зворотів (з метою, у зв'язку з, відповідно до та ін.), постійному використанні тих самих слів, форм, зворотів – як результат, прагнення до однотипності.

Суворі вимоги до лексики офіційно-ділового стилю призводять до відсутності діалектизмів, жаргонізмів, просторічної лексики, мінімального використання вигуків, часток, емоційно-забарвленої лексики та використання стійких словосполучень нефразеологічного характеру, наприклад: касаційна скарга, акт громадянського стану, синонімія зводиться до мінімуму й не викликає двозначності сприймання.

4. Офіційно-діловий стиль відзначається великою частотністю вживання: віддієслівних іменників та відіменних прийменників (недовиконання, дотримання, підрахунок, заповнення, відповідно до, з метою, за рахунок та ін.), безособових дієслів (взято, прийнято, підписано, укладено), назв осіб за їх функцією (позивач, відповідач, виконавець, свідок, покупець) та ін.

5. Синтаксис ділового стилю характеризується використанням: прямого порядку слів в реченні як переважаючого принципу його конструювання; стійких словосполучень, що використовуються для зв'язку частин складного речення (таким чином, що...; з тією умовою, що...; на випадок, якщо...); складних речень, що відображають логічне підпорядкування одних фактів іншим; простих поширених

речень (кілька підметів при одному присудкові, кілька присудків при одному підметі, кілька додатків при одному з головних членів речення тощо). Прості речення характерні для деяких документів (заява, автобіографія тощо). Для чіткої організації текст ділиться на параграфи, пункти, підпункти. Звідси ми можемо зробити висновок, що хоча часто прийнято вважати, що інструкція більше відноситься до офіційно-ділового стилю, все ж таки можна говорити про те, що вона знаходиться на стику наукового та офіційно-ділового стилів, оскільки їй притаманні особливості та риси як того, так і іншого, тобто:

На рівні лексики ми можемо спостерігати: використання повних найменувань, точних дат, цифр, використання абревіатур, книжкову лексику, використання слів у прямих значеннях, відсутність експресивної та оціночної лексики, часте вживання віддієслівних іменників.

На рівні морфології є такі особливості: часте використання пасивних форм, відсутність особистих займенників, особливо 1 і 2 особи, замість яких використовуються власні імена, власні найменування або спеціальні позначення. Це робиться у тому, щоб уникнути особистісного характеру, отже, і емоційності.

На синтаксичному рівні спостерігається: чітке членування тексту на смислові блоки, зазвичай з використанням підзаголовків і цифрового оформлення пунктів та взаємопов'язаність частин тексту між собою.

Ще однією особливістю текстів жанрів інструкцій є безособовість подання інформації. Щодо авторства тексту, то «текст інструкції ніколи не має підпису автора, натомість завжди вказана фірма-виробник товару, міністерство чи відомство», які є фактичним джерелом інструкції.

З безособовим поданням авторства пов'язана, на думку Н.С. Валгіна, головна особливість у побудові текстів інструкції, яка полягає в тому, що «суб'єкт мови (автор тексту або частіше - колектив авторів) свої наміри ніяк не пов'язує із самовираженням, ці наміри комунікативно-прагматично спрямовані на читача, на необхідність вступити з ним у діалогічні відносини» [5, 20].

J. Brumme виявила, що зазвичай технічні тексти написані у дистанційній комунікативній ситуації, тобто прямої згадки автора практично відсутня. Ім'я виробника частіше зустрічається тільки в розділі про гарантію або в деяких додаткових метакомунікативних текстових частинах, які висловлюють подяку покупцю за купівлю продукту [37].

Висновки до розділу I

Технічні інструкції дійсно відіграють важливу роль у забезпеченні зрозумілості та безпеки при використанні різноманітних пристроїв і технологій.

Дослідження показало, що технічні інструкції є складовою частиною загальної категорії технічних текстів. Вона використовує всі основні елементи технічного тексту, але акцентує увагу на практичному застосуванні інформації. Зазвичай вони мають стандартний формат, включаючи заголовки, підзаголовки, списки та графічні елементи, що допомагає організувати інформацію.

Технічний текст, в свою чергу, визначається як письмовий матеріал, який містить інформацію, що стосується наукових, інженерних, технологічних або виробничих аспектів. Він є тематично, стилістично та семантично організованою, логічно структурованою та завершеною єдністю, яка характеризується широким використанням спеціальної термінологічної лексики та складністю граматико-синтаксичної будови, сферою застосування якої служить науково-технічний та офіційно-діловий стилі.

Основна мета технічної інструкції — передати точну інформацію про використання продукту чи процесу. Це досягається шляхом використання чітких і зрозумілих формулювань.

Інструкції часто містять дієслова в наказовому способі, що підкреслює необхідність виконання певних дій.

Інформація подається в послідовному порядку, що дозволяє користувачеві легко слідувати інструкціям.

Виклад інформації нейтральний, без емоційного забарвлення, що дозволяє зосередитися на фактах і діях, а для полегшення сприйняття та розуміння інформації використовуються ілюстрації, схеми та таблиці.

Також можна виділити їхній взаємозв'язок з технічними текстами. Обидва види текстів намагаються донести точну інформацію, що полегшує розуміння технічних процесів. Технічні тексти можуть слугувати основою для створення інструкцій, надаючи контекст і теоретичну базу.

Таким чином, технічні інструкції є важливими комунікаційними засобами, що сприяють успішному виконанню завдань і забезпечують безпеку користувачів.

РОЗДІЛ 2

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ, СТРУКТУРНІ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНОЇ ІНСТРУКЦІЇ

Поділ складних випадків перекладу на граматичні та лексичні явища — досить умовний, адже в кожній мові граматичне тісно пов'язане з лексичним і спосіб передачі в перекладі граматичних форм і конструкцій нерідко залежить від їх лексичного наповнення. Одне й те ж граматичне явище залежно від конкретного лексичного вираження може перекладатися різними способами. Однак існують певні загальні закономірності співвідношення та відповідності граматичних форм і конструкцій мов оригіналу і перекладу, тому докладний опис таких співвідношень, орієнтований на переклад, видається не тільки доцільним, а й необхідним, аби достатньо чітко уявляти, які можливості має перекладач у своєму розпорядженні для адекватної передачі у перекладі граматичних явищ оригіналу.

Мова науково-технічної літератури відрізняється від розмовної мови або мови художньої літератури певними лексичними, граматичними та стилістичними особливостями. Якщо лексичні відмінності помітні навіть для нефахівця, то у граматичному плані вони значно менш виразні, однак не менш різноманітні. Необхідно підкреслити, що тут йдеться не про інвентарні відмінності, тобто відмінності у складі синтаксичних конструкцій або морфологічних форм (що майже відсутні між текстами різних перекладу пов'язаний із розумінням синтаксичної структури та морфологічного складу речень як мовних елементів, що є безпосередніми носіями предметної інформації).

Аналіз цього роду документів свідчить про велику кількість відмінностей між вітчизняними та іноземними інструкціями. Здебільшого ці відмінності мають стилістичний характер на рівні синтаксису та лексики. Тому можна сказати, що для перекладача необхідно не лише перекласти належним чином текст інструкції, а й адаптувати його на мову перекладу.

2.1 Аналіз лексичних особливостей перекладу технічної інструкції

Лексичний склад інструкцій є їх основою, де провідну роль відіграють терміни. Термін визначається як «мовний знак, що представляє поняття спеціальної професійної галузі науки чи техніки». Згідно з Т.А. Казаковою, взаєморозумінню фахівців сприяє широке вживання ними так званої спеціальної загальнотехнічної лексики, яка також становить одну зі специфічних рис науково-технічного стилю. Це – слова і поєднання, що не володіють властивістю терміна ідентифікувати поняття і об'єкти в певній галузі, але вживаються майже виключно у даній сфері спілкування. Відібрана вузьким колом фахівців лексика є звичною для них, це дає їм змогу не замислюватися над способом вираження думки, а зосереджуватися на суті справи. Спеціальна лексика включає всілякі похідні від термінів, слова, які використовуються під час опису зв'язків і відносин між термінологічно позначеними поняттями й об'єктами, їх властивостей і особливостей, а також цілу низку загальнонародних слів, уживаних у строго певних поєднаннях і тим самим спеціалізованих [3, 64].

Одним із найважливіших аспектів перекладу технічних інструкцій є відтворення термінології. Технічні терміни є специфічними для певної галузі знань і мають чітко визначене значення. У зв'язку з цим перекладач технічних інструкцій повинен мати глибокі знання галузі, до якої належить обладнання, що описано в інструкції. Він також повинен бути знайомий з українською термінологією, яка використовується в цій галузі. У галузі науково-технічної літератури сучасна технічна субмова відіграє визначальну роль, адже вона є необхідним багатофункціональним компонентом загальноприйнятої літературної мови, виконуючи різноманітні завдання, включаючи загальні та специфічні функції. Однією з цих функцій є реалізація комунікативної взаємодії між фахівцями різних галузей. Це сприяє ефективному обміну інформацією та сприяє розвитку пізнавальної діяльності людини.

У зв'язку із активним науково-технічним прогресом стає все більш важливим не лише глибоке розуміння особливостей науково-технічної літератури, але й

необхідність у вдосконаленні ефективної передачі інформації. Це досягається шляхом використання вже розроблених терміносистем у різних галузях. Розглядаючи технічні інструкції до побутових приладів, для досягнення максимальної ефективності при використанні таких інструкцій з експлуатації важливо, щоб користувач ознайомився з ними перед тим, як почати використання пристрою. Однак це не завжди відбувається. Користувач може звертатися до технічного тексту у разі виникнення проблеми чи поломки, і в таких ситуаціях чітка структура інструкції з експлуатації та правильний переклад термінології у тексті допомагають швидко зрозуміти та розв'язати проблему. Перекладач бере на себе обов'язок урахування композиційних особливостей текстів-інструкцій, збереження змісту оригіналу та виконання якісного перекладу термінологічних одиниць, при цьому стикаючись із низкою контраверсійних питань. На нашу думку, в українському перекладацькому середовищі одним із ключових аспектів є вирішення питання уніфікації перекладу технічних термінів. Це важливо, оскільки спеціалізована науково-технічна лексика може не відповідати англійським варіантам за лексико-граматичними, морфологічними та фонетичними характеристиками.

Термінологія поділяється на загальнонаукові, міжгалузеві та вузькоспеціальні терміни. В інструкціях використовуються компоненти всіх трьох категорій. Розглянемо всі види термінів на прикладах.

Таблиця 2.1

Категорії термінів

Загальнонаукові терміни	Міжгалузеві терміни	Вузькоспеціальні терміни
Machine	charging	refrigerant circuit
temperature	індикатор	autopilot
Appliance	user interface	regenerative braking
System	safety features	Battery Management System (BMS)
об'єм	climate control	Lane Departure Warning (LDW)

	navigation system	Anti-lock Braking System (ABS)
--	-------------------	-----------------------------------

Загальнонаукові терміни, які можна побачити на прикладах, є універсальними і можуть використовуватися в різних контекстах і галузях.

1. *Machine* (*машина.механізм*) використовується в автомобільній промисловості (використання машин для автоматизації процесів), інженерії (проекування та обслуговування різних видів машин) та на виробництві (використання машин для автоматизації процесів).

2. Термін *temperature* (*температура*) зустрічається в метеорології (вимірювання та прогнозування температури повітря) , медицині (вимірювання температури тіла для діагностики захворювань) , харчовій (контроль температури при зберіганні та приготуванні їжі.) та автомобільній промисловостях (контроль температури в салоні автомобіля).

3. *Appliance* (*прилад/пристрій*) вживається у побутовій техніці (виробництво і продаж побутових приладів (холодильники, пральні машини тощо), електроніці (розробка електронних пристроїв для дому та офісу) та енергетиці (вивчення енергоефективності побутових приладів).

4. *System* (*система*) можна побачити в інформаційних технологіях (розробка програмних і апаратних систем), екології (дослідження екосистем та їх взаємодії) та автомобільній промисловості (системи управління автомобілем, такі як системи безпеки чи навігації).

5. Термін "*об'єм*" використовується в багатьох галузях науки, включаючи фізику (об'єм визначає кількість простору, яку займає тіло або рідина. Використовується для опису властивостей матеріалів, таких як щільність); хімію (об'єм рідин або газів важливий для розрахунків у хімічних реакціях, зокрема для визначення концентрацій розчинів); математиці (визначення об'єму геометричних фігур (кулю, циліндри, куби тощо) є важливою частиною вивчення геометрії); а також інженерії (об'єм використовується при проектуванні конструкцій, резервуарів,

трубопроводів та інших інженерних систем); у медичній галузі(об'єм може стосуватися об'єму органів, рідин в організмі (наприклад, об'єм крові), що важливо для діагностики та лікування); географії та екології (об'єм води в ріках, озерах або океанах може використовуватися для оцінки водних ресурсів і екосистем) та астрономії (об'єм небесних тіл, таких як планети та зірки)

Міжгалузеві терміни — це терміни або поняття, які використовуються в кількох різних галузях знань або професій. Вони можуть мати схоже значення в різних контекстах або бути застосованими в різних сферах діяльності. Наприклад, терміни, пов'язані з технологіями, можуть використовуватися в інформаційних технологіях, медицині, промисловості та інших галузях. Розглянемо приклади більш детально.

1. *Charging (зарядка)* використовується, коли йде мова про електроніку (процес зарядки акумуляторів мобільних телефонів, ноутбуків тощо.), електромобілі (зарядка акумуляторів електромобілів на зарядних станціях) та енергетику (інфраструктура зарядки для відновлювальних джерел енергії).

2. *Indicator (індикатор)* можна зустріти в автомобільній промисловості (індикатори на панелі приладів, які відображають стан автомобіля (наприклад, рівень пального, температура двигуна); фінансовій (економічні індикатори, що відображають стан ринку або економіки) та у медицині (індикатори здоров'я, такі як артеріальний тиск або рівень цукру в крові).

3. *User Interface (інтерфейс користувача)* вживається в інформаційних технологій (Розробка графічних і текстових інтерфейсів для програмного забезпечення); гаджетах (інтерфейси для мобільних телефонів, планшетів, смарт-годинників); автомобільній промисловості (інтерфейси для інформаційно-розважальних систем в автомобілях).

4. *Safety Features (функції безпеки)* може бути вживаним в автомобільній промисловості (Системи безпеки, такі як подушки безпеки, антиблокувальна система гальм (ABS) тощо; будівництві (функції безпеки в будівельних матеріалах і

конструкціях (наприклад, протипожежні системи) та медицині (безпечні практики та обладнання в лікарнях (наприклад, системи контролю інфекцій)).

5. *Climate Control (клімат-контроль)* зустрічається в промисловості (системи клімат-контролю в приміщеннях для підтримки комфортних умов); автомобільній промисловості (системи кондиціонування повітря та обігріву в автомобілях); сільському господарстві (клімат-контроль в теплицях для оптимізації росту рослин).

6. *Navigation System (система навігації)* використовується в автомобільній промисловості (системи навігації для автомобілів, що допомагають у прокладці маршрутів); морській навігації (системи навігації для суден і яхт); гаджетах (додатки для кращого орієнтування в місцевості та прокладають шлях) та авіації (системи навігації для літаків, що забезпечують точність польотів).

Розглядаючи вузькоспеціальні терміни, ми звернулись до інструкцій до автомобілю Tesla Model 3. Тож, терміни, які розглядатимуться і використовуються в галузі автомобільної техніки та інженерії, зокрема в контексті електромобілів та системи автономного водіння. Ось короткий опис кожного терміна.

1. *Refrigerant circuit* - використовується в системах охолодження, зокрема в кондиціонерах та холодильниках, а також у системах охолодження електромобілів.

2. *Autopilot* - термін, що стосується систем автоматичного управління транспортними засобами.

3. *Regenerative braking* - технологія, яка дозволяє перетворювати кінетичну енергію автомобіля назад в електричну енергію під час гальмування, широко використовується в електромобілях та гібридних автомобілях.

4. *Battery Management System (BMS)* - система управління батареями, яка контролює стан акумуляторів у електромобілях, забезпечуючи їх безпеку та ефективність.

5. *Lane Departure Warning (LDW)* - система попередження про вихід за межі смуги руху, яка є частиною сучасних систем безпеки в автомобілях.

6. *Anti-lock Braking System (ABS)* - це система безпеки, яка запобігає блокуванню коліс під час гальмування, що дозволяє водієві зберігати контроль над автомобілем.

Вона використовується в автомобільній промисловості та є важливою частиною сучасних систем безпеки транспортних засобів.

Інструкції також містять різнокомпонентні терміни. Значна частина складається з багатоконпонентних термінів, які можуть мати структуру «N+N+N» або «Adj+N+N».

Таблиця 2.2

Багатоконпонентні терміни

N+N+N	Adj+N+N
Water filtration system	Eco-friendly washing cycle
Rinse aid dispenser	Automatic start feature
Battery management system	Long-range battery option
Autopilot navigation system	Smart summon feature
All-wheel drive configuration	Enhanced autopilot capability
Smart control app	Powerful suction technology
Multi-surface cleaning brush	Advanced navigation system

Двокомпонентні терміни також присутні— вони формуються шляхом об'єднання двох самостійних частин мови «N + N» або «Adj + N».

Таблиця 2.3

Двокомпонентні терміни

N + N	Adj + N
Charging port	Enhanced autopilot
Touchscreen display	Smooth finish
Heat protection	Lightweight design
Cleaning mode	Automatic scheduling
Dustbin capacity	User-friendly interface

Однокомпонентні терміни, такі як sensor або dustbin, зустрічаються рідше.

Таблиця 2.4

Однокомпонентні терміни

Regularly empty the <u>dustbin</u> or replace the dust bag.

Model 3 has sensors around the vehicle that can recognize the presence of a key fob within a range of approximately two meters.

У текстах інструкцій виявляються специфічні лексичні особливості, які можуть призводити до труднощів та помилок під час перекладу. Важливо відзначити велику кількість термінів, які не мають прямих еквівалентів українською мовою, а також новостворених термінів, що не є відомими для української лексики.

Зазвичай для перекладу таких термінів використовують різні способи, такі як калькування (*collision avoidance* -уникнення зіткнень; *smart summon*-розумний виклик) та транскодування (*autopilot*- автонілот; *cruise control*- круїз-контроль; *filter*- фільтр; *model*-модель). Також може бути використаний описовий переклад, що надає докладний розгорнутий опис значення терміна (*AC power cord* -кабель для підключення до електромережі змінного струму). Крім того, технічні терміни можуть бути передані через перестановку частин терміна (*water filtration system*-система очистки води), перекладу частин терміна в конкретній послідовності (*advanced navigation system*-вдосконалена система навігації). З різних способів перекладу, особливо для термінів, які не мають еквівалентів, та нових термінів, калькування здавалося б найбільш прийнятним способом перекладу, оскільки воно сприяє утворенню чіткості та компактності нової термінологічної одиниці. З іншого боку, описовий переклад може призводити до неоднозначності у розумінні названого поняття, тоді як транскодування не завжди відображає глибокий підхід перекладача до роботи з термінами.

На лексичному рівні інструкцій з експлуатації, виявлено наявність термінів-акронімів (*BMS (Battery Management System)* - Система управління акумулятором; *TPMS (Tire Pressure Monitoring System)* - Система моніторингу тиску в шинах) Перекладач у процесі роботи стикається також із абрєвіатурами, які слід адаптувати до української мови. У більшості випадків абрєвіатури залишаються без перекладу (*HDMI Connection* - HDMI-підключення», *USB device connection* - підключення USB-пристроїв), тобто відбувається нульовий переклад, що ускладнює глибоке

розуміння. Причиною застосування даного типу перекладу у цьому випадку може бути недостатня інформація у вихідному тексті.

Для ефективного перекладу необхідно належним чином відтворювати й аббревіатури, що передбачає додаткові витрати часу та вміння ретельно аналізувати інформацію. Для перекладу аббревіатур використовуються різноманітні способи, такі як калькування (VBR support - підтримка змінного бітрейту), додавання (RCD – пристрій захисного відключення (ПЗВ); LED lighting - світлодіодна лампа, транскодування (CD - компакт-диск) та інші.

У даних документах є поширеними формули звернення і поваги.

Таблиця 2.5

Формули звернення і поваги

We hope you'll enjoy your appliance.	Сподіваємося, вам сподобається ваш прилад.
Thank you for preferring the domestic appliance manufactured by REDMOND.	Дякуємо, що віддали перевагу побутовому приладу виробництва REDMOND.
We take care of making your cleaning comfortable and most efficient.	Ми подбаємо про те, щоб ваше прибирання було комфортним та максимально ефективним.
We hope that this model will provide you with hours of enjoyment and entertainment.	Сподіваємося, що ця модель забезпечить вам години насолоди та розваг.

Вживання власних назв та іменників на позначення виробників та споживачів, що дає змогу уникнути особистісного характеру, а значить і емоційності: *supplier* – постачальник, *customer* – замовник, *client* – клієнт, *user* – користувач.

Таблиця 2.6

Власні назви для позначення виробників

<u>Epson</u> cannot guarantee the quality or reliability of non-genuine ink.	<u>Epson</u> не може гарантувати якість або надійність неоригінальних чорнил.
--	---

<p>Tesla provides a key card that communicates with Model 3 using short range radio-frequency identification (RFID) signals.</p>	<p>Tesla надає картку-ключ, яка зв'язується з Model 3 за допомогою сигналів радіочастотної ідентифікації (RFID) короткого діапазону.</p>
--	--

Аналіз текстів інструкцій свідчить про велику кількість відмінностей між вітчизняними та іноземними варіантами. Здебільшого ці відмінності мають стилістичний характер на рівні синтаксису та лексики. Тому можна сказати, що для перекладача необхідно не лише перекласти належним чином текст інструкції, а й адаптувати його на мову перекладу. В інструкціях з експлуатації пилососів-роботів Tefal, холодильника Bosch, електромобіля Tesla Model 3, стайлеру для волосся Dyson та кондиціонера Gree знаходимо приклади.

Do not put anything on top of the magnetic stripe [9].

Нічого не ставте на магнітну стрічку.

Спостерігається вилучення надлишкового елемента, щоб уникнути надмірної деталізації.

Be sure to arrange the adapter cable, so that the vacuum cleaner will not be entangled during operation [9].

Змотайте й приберіть зайву довжину шнура живлення, щоб він не перешкоджав роботі пилососа.

Для описання порядку дій була використана конкретизація.

To fully benefit all the possibilities brought by your robot, download the free app «Rowenta Robots» (you can use the QR code above to find it on app store or Google play) on your smartphone. Just let you guided by the instructions in the app to enjoy the robot .

Щоб скористатися всіма функціональними можливостями робота, завантажте на свій смартфон безкоштовну програму Rowenta Robots (щоб знайти цю програму в App Store або Google Play, відскануйте наведений вище QR-код). Просто дотримуйтеся вказівок на екрані, щоб із легкістю керувати роботом.

Використання дослівного перекладу дієслова *to enjoy* (отримувати задоволення) не є характерним для науково-технічного стилю. Для адекватного розуміння висловлювання на мові перекладу був використаний логічний розвиток.

Також можна помітити, що для зменшення обсягу тексту в інструкціях використовуються скісні риси.

Таблиця 2.7

Використання скісних рисок в текстах інструкцій

Temperature control / cleaning	Контроль температури / очищення
Items to be checked/ Possible malfunction	Пункти для перевірки/ Можливі несправності
Items to be checked/ Possible malfunction	Пункти для перевірки/ Можливі несправності
Hood/front trunk	Капот/передній багажник
Lock/Unlock All - Single-click to lock doors and trunks (all doors and trunks must be closed).	Заблокувати/розблокувати все - одним клацанням миші заблокуйте двері та багажники (усі двері та багажники мають бути закриті).
Knives and other utensils with sharp points must be loaded in the cutlery basket with their points/blades down.	Ножі та інший посуд з гострими кінчиками слід завантажувати в кошик для столових приборів кінчиками/лезами вниз.
If there is any sign of damage/breakage to the device, do not use it and contact an authorized service center.	За будь-яких ознак пошкодження/поломки пристрою не використовуйте його і зверніться до авторизованого сервісного центру.

Задля чіткого розуміння користувача для перекладу було використано стилістичну адаптацію.

Put the magnetic stripe on the floor to mark a no-go zone for the robot. - Закріпіть магнітну стрічку на підлозі для позначення зони, кордони якої робот не повинен перетинати.

You can cut the magnetic stripe in pieces to adjust its length to your need. - Ви можете нарізати магнітну стрічку на відрізки потрібної довжини.

Please cut it only vertically and never along the stripe. - Наріжте стрічку вертикально. Не розрізайте її вздовж.

Також спостерігається вилучення надлишкового елемента, щоб уникнути надмірної деталізації.

Do not put anything on top of the magnetic stripe. - Нічого не ставте на магнітну стрічку.

Для описання порядку дій була використана конкретизація.

Be sure to arrange the adapter cable, so that the vacuum cleaner will not be entangled during operation. - Змотайте й приберіть зайву довжину шнура живлення, щоб він не перешкоджав роботі пилососа.

2.2 Аналіз граматичних особливостей перекладу технічної інструкції

Обов'язковою умовою при перекладі текстів є вміння правильно аналізувати граматичну будову іншомовних речень, правильно визначати граматичні особливості перекладу й конструювати речення у перекладі відповідно до норм мови і жанру перекладу. Під час перекладу потрібно правильно зрозуміти зміст речень, смислові відношення між реченнями та значення елементів, що беруть участь в організації тексту [16, 11].

Англійська і українська мови належать не тільки до різних гілок індоєвропейської родини мов (перша - до германської, друга - до слов'янської), та до різних структурних типів мов: перша – переважно аналітична мова, де граматичні відношення у реченні передаються вільними граматичними морфемами, а друга - флективна мова, де граматичні значення й відношення передаються за допомогою зв'язаних граматичних морфем - флексій. Саме розбіжності в будові мов, у наборі їхніх граматичних категорій, форм та конструкцій і становлять першу велику групу граматичних труднощів перекладу [16, 16]. Граматичній структурі речень науково-технічних текстів притаманна наявність довгих речень, які включають велику кількість другорядних і однорядних членів. При цьому залежні від підмета і присудка слова часто стоять на відстані від того слова, яке вони визначають. Це явище спостерігаємо в інструкціях з експлуатації.

Таблиця 2.8

Порядок слів у реченні

To clean the side brush, remove it and use a cleaning brush to clean the side brush and the entanglements in the slot of the side brush	Щоб очистити бічну щітку, зніміть її й виконайте очищення (включаючи всі отвори) за допомогою іншої щітки.
---	--

It is recommended that after the cleaning work is completed each time, a dry cotton cloth should be used to carefully wipe its light-transmitting plate and sensor to prevent dust accumulation, which will affect the performance of the product [9].	Після завершення кожного очищення рекомендується ретельно протирати світлопроникну пластину й датчик сухою бавовняною серветкою. Це попередить накопичення пилу, який погіршує робочі характеристики приладу.
--	---

Не можна не погодитися, що науково-технічний текст відзначається специфічною структурою своїх речень. Це знаходить своє вираження у тому, що науково-технічні тексти спрямовуються на певне повідомлення когнітивного характеру, тому в них часто оповідь не ведеться від певної особи. Науково-технічним текстам притаманні неозначено-особові та безособові речення в активі й пасиві з підметом, вираженим іменником чи формальним підметом it або there [8, с. 285].

Таблиця 2.9

Неозначено-особові та безособові речення в текстах англomовних інструкцій

In order to correctly detect the floor level difference, make sure there are no objects (bags, shoes...) on the floor next to gaps, stairs or on the stairs' steps.	Щоб робот правильно визначав різницю в рівні підлоги, переконайтеся, що на підлозі поруч із перепадами рівня або сходами немає предметів (сумок, взуття тощо).
It is recommended that after the cleaning work is completed each time, a dry cotton cloth should be used to carefully wipe its light-transmitting plate and sensor to prevent dust accumulation, which will affect the performance of the product.	Після завершення кожного очищення рекомендується ретельно протирати світлопроникну пластину й датчик сухою бавовняною серветкою. Це попередить накопичення пилу, який погіршує робочі характеристики приладу.
It is important to understand how much weight your Model 3 can safely carry.	Важливо розуміти, яка вага є безпечною для вашої Model 3.

There should be no obstruction near air inlet.	Не допускайте перешкод біля вхідного отвору для повітря.
It is not possible to set the charging current to a level that exceeds the maximum available from the attached charge cable.	Неможливо встановити зарядний струм на рівень, який перевищує максимальний доступний від підключеного зарядного кабелю.
If there is any blemish, expand the port again according to the steps above.	Якщо є якісь дефекти, розширте отвір ще раз відповідно до наведених вище кроків.
In order to drain smoothly, slant the piping hole on the wall slightly downward to the outdoor side with the gradient of 5-10°.	Для забезпечення безперешкодного зливу нахиліть отвір для труби на стіні в напрямку до зовнішньої сторони з нахилом 5-10°.
It is a slider button that pushes upwards and downwards.	Це повзунок, який натискає вгору та вниз.

В англійських науково-технічних текстах широко використовується пасивний стан [8, с. 286]. В інструкціях з експлуатації теж спостерігається таке явище.

Таблиця 2.10

Пасивний стан у текстах англомовних інструкцій

Once the on /off button stops blinking it is fully charged (6h for the battery to be fully charged)	Коли кнопка ввімк./вимк. перестане блимати, вона буде повністю заряджена (6 год для повної зарядки батареї).
The step must be more than 10 cm away to be detected	Сходинок має бути на відстані більше 10 см, щоб її було виявлено.
The liquid pipe and gas pipe should be bound separately at the end.	Трубка для рідини і газова трубка повинні бути з'єднані в кінці окремо.

As for the models with functions of WiFi or wired controller, the indoor unit must have been controlled by standard remote controller under auto mode first, and then the function of adjustable temperature under auto mode can be realized by APP or the wired controller.	Що стосується моделей з функціями WiFi або дротового контролера, то спочатку внутрішній блок має управлятися стандартним пультом дистанційного керування в автоматичному режимі, а потім функція регульованої температури в автоматичному режимі може бути реалізована за допомогою додатку або дротового контролера.
The filter cage is located at the bottom of the handle.	Корпус фільтра розташований у нижній частині ручки.
A sensor's operating range has been exceeded.	Діапазон роботи датчика перевищено.

У науково-технічних текстах спостерігається підвищене використання причинно-наслідкових сполучників [3, с. 67]. Підтвердження цьому знаходимо й у текстах інструкцій з експлуатації.

Таблиця 2.11

Використання причинно-наслідкових сполучників у текстах англomовних інструкцій

Connect the power adapter to the charging dock and power supply. Be sure to arrange the adapter cable, so that the vacuum cleaner will not be entangled during operation	Підключіть адаптер живлення до зарядної станції та блоку живлення. Обов'язково розмістіть кабель адаптера так, щоб пилосос не заплутувався під час роботи
The wheel shaft may be entanglement by hair, cloth strips, etc. so please clean it in time.	Вал колеса може бути заплутаний волоссям, смужками тканини тощо, тому, будь ласка, очищуйте його вчасно.

Therefore, when using Auto Lane Change, always pay attention to the touchscreen and be prepared to manually steer Model 3.	Тому, використовуючи автоматичну зміну смуги, завжди звертайте увагу на сенсорний екран і будьте готові керувати Model 3 вручну.
If start this function, the unit will run at super-high fan speed to cool or heat quickly so that the ambient temp. approaches the preset temp. as soon as possible.	При запуску цієї функції пристрій працюватиме на надвисокій швидкості вентилятора для швидкого охолодження або нагрівання, щоб температура навколишнього середовища якнайшвидше наблизилася до заданої температури.

Варто підкреслити, що інструкції з експлуатації побутових приладів містять безліч стійких оборотів та клішованих фраз.

Таблиця 2.12

Використання стійких оборотів та клішованих фраз у текстах англomовних інструкцій

operating instructions	інструкції з користування
description of the appliance	опис приладу
for household use only	тільки для домашнього використання
precautionary measures	запобіжні заходи
out of the reach of children	в недоступному для дітей місці
Do not allow children to use ...	Не дозволяйте дітям використовувати ...
We, hereby declare that this equipment ...	Цим ми заявляємо, що це обладнання...
Read the instructions carefully before using...	Перед використанням уважно прочитайте інструкцію...

This appliance can be used by children aged from 8 years and above and persons with reduced physical, sensory or mental capabilities or lack of experience and knowledge if they have been given supervision or instruction concerning use of the appliance in a safe way and understand the hazards involved.	Прилад можуть використовувати діти віком від 8 років і старше, а також особи з обмеженими фізичними, сенсорними або розумовими здібностями або з недостатнім досвідом і знаннями, якщо вони перебувають під наглядом або проінструктовані щодо безпечного використання приладу і розуміють пов'язані з цим загрози.
Be aware of these precautions to protect yourself from the risk of injury inherent in all high-voltage systems ...	Зверніть увагу на ці запобіжні заходи, щоб захистити себе від ризику травмування, властивого всім системам високої напруги...
Children shall not play with the appliance.	Не дозволяйте дітям гратися з приладом.
This warranty only applies to Appliances purchased and used in ...	Ця гарантія поширюється лише на техніку, придбану та використану в...
Do not operate the appliance with wet hands.	Не використовуйте прилад мокрими руками.

Здебільшого клішовані фрази зустрічаються у розділі «Загальні правила безпеки», адже інформаційне наповнення цього сегменту повторюється у кожній інструкції або має певну схожість між різними інструкціями.

Ще однією відмінною ознакою є наявність прислівників способу дії, що виражають якісні характеристики дії [87, с. 101].

Таблиця 2.13

Наявність прислівників способу дії у текстах англійських інструкцій

Avoid safety hazards by carefully installing, handling, servicing and disposing of this appliance.	Уникайте небезпеки, обережно встановлюючи, поводячись, обслуговуючи та утилізуючи цей прилад.
--	---

It is essential the power point is properly earthed to ground.	Важливо, щоб точка живлення була належним чином заземлена.
When below phenomenon occurs, please turn off air conditioner and disconnect power immediately	У разі виникнення зазначених нижче явищ негайно вимкніть кондиціонер і відключіть його від мережі електроживлення
Please read this Owner's Manual carefully before operation and retain it for future reference.	Перед початком роботи уважно прочитайте цей посібник користувача та збережіть його для використання в майбутньому.
Slowly rolling the scroll wheel changes the set speed in 1 mph (1 km/h) increments and quickly rolling the scroll wheel changes the set speed to the closest 5 mph (5 km/h) increment.	Повільне прокручування коліщатка прокручування змінює встановлену швидкість з кроком 1 миль/год (1 км/год), а швидке прокручування коліщатка прокручування змінює встановлену швидкість до найближчих 5 миль/год (5 км/год).

Інструкціям з експлуатації, як різновиду науково-технічного тексту, властиві довгі речення із значним вмістом другорядних та однорідних членів, пасивні зворотні конструкції, пропуски артиклів або службових слів, зокрема в графіках, специфікаціях, таблицях або діаграмах. Англійська та українські мови дещо відрізняють на граматичному рівні, оскільки належать до різних мовних груп, які знаменуються власною специфікою побудови речень та усталеними нормами [17].

Оскільки інструкції передбачають надання правил, обов'язкових або рекомендованих до виконання, текстові одиниці характеризуватимуться застосуванням наказового способу, який означає спонукання до певної дії. Спонукальні конструкції поділяються на імперативні та неімперативні. До останніх відносять модальні та перформативні дієслівні конструкції. Крім того, необхідно

підкреслити, що в інструкціях спостерігається висока частка використання саме конструкцій із модальним дієсловом [19, 71]. В англійській мові модальність вражається через *must, can (could), have to, should, ought to, need, may, might*. Однак, кожен із цих модальних дієслів володіє своїм смисловим навантаженням: можливість, необхідність, рекомендація, прохання, ймовірність, зобов'язання тощо. Розглянемо модальні дієслова на прикладах, почнемо з «*can*».

Таблиця 2.14

Використання модального дієслова «*can*» у текстах англomовних інструкцій

<p>This appliance can be used by children aged from 8 years and above and persons with reduced physical, sensory or mental capabilities or lack of experience and knowledge if they have been given supervision on or instruction.</p>	<p>Цим приладом можуть користуватися діти віком від 8 років і особи з обмеженими фізичними, сенсорними чи розумовими здібностями або з браком досвіду та знань, якщо вони перебувають під наглядом або проінструктовані.</p>
<p>You can adjust the level as detailed in step 2 and 3.</p>	<p>Ви можете налаштувати рівень, як описано в кроках 2 і 3.</p>
<p>The yellow-green wire in air conditioner is grounding wire, which can't be used for other purposes.</p>	<p>Жовто-зелений дріт у кондиціонері є заземлювальним і не може бути використаний для інших цілей.</p>
<p>If you need to relocate the air conditioner to another place, only the qualified person can perform the work.</p>	<p>Якщо необхідно перенести кондиціонер в інше місце, то цю роботу може виконати тільки кваліфікована особа.</p>
<p>You can buy additional attachments at www.dyson.com/mynewairwrap</p>	<p>Ви можете придбати додаткові насадки на www.dyson.com/mynewairwrap</p>
<p>You can also use the touchscreen to change the set speed by touching the plus (+) or minus (-) next to the displayed set speed.</p>	<p>Ви також можете використовувати сенсорний екран, щоб змінити встановлену швидкість, торкнувшись плюса (+) або мінуса (-) поруч із відображеною встановленою швидкістю.</p>

When the car is in Park, you can open the trunks or charge port door.	Коли автомобіль знаходиться в режимі паркування, ви можете відкрити багажники або дверцята зарядного порту.
---	---

У прикладах вищезазначене дієслово означає як надання дозволу на здійснення певної дії, так і можливість виконання дії. Негативна форма “can’t” використовується у випадку неможливості виконання дії чи заперечення на її виконання.

Модальне дієслово *should* може мати значення «необхідності» та «рекомендації».

Таблиця 2.15

Використання модального дієслова «should» у текстах англomовних інструкцій

You should clean the doors with lukewarm soapy water and a soft cloth.	Мийте двері теплою водою з милом і м'якою тканиною.
If the freezer door is accidentally kept open, a heavy frost will coat the inside walls and should be removed.	Якщо дверцята морозильної камери випадково залишити відкритими, сильний іній вкриє внутрішні стінки, і його слід буде видалити.
For the air conditioner with plug, the plug should be reachable after finishing installation.	Для кондиціонера з розеткою штепсельна вилка має бути доступною після закінчення установки.
The indoor unit should be installed close to the wall.	Внутрішній блок повинен бути встановлений впритул до стіни.
Key fob pairing should be performed when the key fob is at room temperature	Сполучення брелока слід виконувати, коли брелок має кімнатну температуру
People should never climb inside the front trunk.	Ні у якому разі люди не повинні залазити всередину переднього багажника.

Наступним модальним дієсловом, яке використовується в інструкціях з експлуатації побутових приладів є *must*, яке означає зобов'язання.

Використання модального дієслова «must» у текстах англomовних інструкцій

Maintenance work must only be carried out at workshop by well-trained maintenance worker.	Роботи з технічного обслуговування повинні виконуватися лише в майстерні добре навченим робітником з технічного обслуговування.
The room for installing appliance must be at least 1m ³ per 8g of refrigerant	Приміщення для встановлення приладу повинно бути не менше 1 м ³ на 8 г холодоагенту.
The appliance must be installed 2.5m above floor. If the supply cord is damaged, it must be replaced by the manufacturer, its service agent or similiary qualified persons in order to avoid a hazard.	Прилад повинен бути встановлений на висоті 2,5 м над підлогою. Якщо шнур живлення пошкоджений, він повинен бути замінений виробником, його сервісним агентом або аналогічними уповноваженими особами, з метою уникнення небезпеки.
The filter must be cleaned when the white LED starts flashing.	Фільтр необхідно очистити, коли білий світлодіод почне блимати
Seat belts must be worn by passengers in all seating positions.	Пасажири повинні бути пристебнуті на всіх місцях сидіння.
To authenticate your phone or use it as a key, the phone must be powered on and Bluetooth must be enabled.	Щоб автентифікувати телефон або використовувати його як ключ, телефон та Bluetooth мають бути ввімкнені.

Аналізуючи вищезазначені приклади, можна прийти до висновку, що в українськомовних інструкціях спонування може реалізуватися через слова: *потрібно, необхідно, повинно, можна, рекомендується, слід* тощо. Розглянемо ще декілька прикладів та їхні значення.

Таблиця 2.17

Використання та значення модальних дієслів у текстах українськомовних інструкцій

Через цей час натисканням кнопки «Підігрів/Скасування» можна перервати режим розігріву і використовувати продукт за призначенням.	можливість із відтінком дозволу
Пристрій, інструкцію з експлуатації та все комплектування слід зберігати протягом усього терміну експлуатації.	зобов'язання
Прилад потрібно чистити тільки після охолодження корпусу.	необхідність
Не рекомендується використання функцій «Відкладений старт», бо це може вплинути на якість випічки.	рекомендація

Дієслова в імперативі є достатньо вживаною граматичною конструкцією в текстах як англійськомовних, так і українськомовних інструкцій.

Таблиця 2.18

Використання імперативної форми дієслова в текстах інструкцій

Keep the appliance out of the reach of children.	Зберігайте прилад у недоступному для дітей місці
Tap the notification area to view more status information.	Торкніться області сповіщень, щоб переглянути додаткову інформацію про стан;
Use an Ethernet cable to connect the display to a router or modem that provides Internet access.	Використовуйте кабель Ethernet для підключення дисплея до маршрутизатора або модему, який забезпечує доступ до Інтернету.

Open the panel, remove the screw on the wiring cover and then take down the cover.	Відкриваємо панель, викручуємо гвинт на кришці відсіку для проводки, а потім знімаємо саму кришку.
Remove the wire clip; connect the power connection wire to the wiring terminal according to the color; tighten the screw and then fix the power connection wire with wire clip.	Зніміть хомут; підключіть провід живлення до клемної колодки відповідно до кольору; затягніть гвинт, а потім закріпіть провід живлення за допомогою хомута.

В англійській мові імперативність також характеризується використанням заперечної конструкції *do not + inf.* Подібну конструкцію має й українська форма, а саме: заперечна частка *не + синтетична форма дієслова* [9, 38]. Заперечні конструкції наказового способу допомагають запобігти небажаним діям, які можуть призвести до травми користувача або пошкодження продукту [55].

Таблиця 2.19

Використання негативної імперативної форми дієслова в текстах інструкцій

Do not insert or remove the power plug with wet hands	Не використовуйте гострі чи абразивні матеріали для миття
Do not bend the drain hose too excessively in order to prevent blocking.	Не згинайте зливний шланг занадто сильно, щоб запобігти його закупорюванню.
Do not wash the air conditioner with water to avoid electric shock.	Не мийте кондиціонер водою, щоб уникнути ураження електричним струмом.
Do not allow children to play inside the trunk or become locked inside.	Не дозволяйте дітям гратися в багажнику або закриватися всередині.
Do not use water or chemicals to clean the filter mesh.	Не використовуйте воду або хімікати для очищення сітки фільтра.

Дані речення мають характер заборони, тобто не дозволяють або не рекомендують певну активність.

Щоб підкреслити категоричність імперативу автори можуть застосовувати прислівники : *always, never, immediately, only* [15, 101].

Таблиця 2.20

Використання прислівників для підкреслення категоричності в текстах
англомовних інструкцій

Maintenance work must only be carried out at workshop by well-trained maintenance worker.	Роботи з технічного обслуговування повинні виконуватися лише в майстерні добре навченим робітником з технічного обслуговування.
If this happens, clean the spill immediately with a dry cloth.	Якщо це сталося, негайно витріть рідину сухою тканиною.
Hold the attachment only in the area indicated.	Тримайте насадку лише в зазначеному місці.
Never leave children unattended in Model 3.	Ніколи не залишайте дітей без нагляду в Model 3.
Always carry your key card with you in your purse or wallet to use as a backup in case your authenticated phone has a dead battery, or is lost or stolen.	Завжди носіть із собою картку-ключ у сумочці чи гаманці, щоб використовувати її як резервну копію на випадок, якщо у ваш автентифікований телефон розрядиться, його буде втрачено чи вкрадено.

В українськомовних текстах інструкцій подібна безумовність посилюються завдяки словам: обов'язково, ніколи, категорично, негайно, завжди.

В інструкціях за ефективність імперативу, певним чином, відповідають ілюстративні елементи, які справляють додатковий вплив на користувачів. Вони підкреслюють обов'язковий характер твердження та демонструють наочний вигляд заборони.

Наступною характерною граматичною ознакою є наявність пасивних конструкцій. В англійській мові форми пасивного стану зустрічаються значно частіше ніж в українській. Окрім перехідних дієслів, англійські пасивні звороти можуть ще містити неперехідні об'єктні дієслова [15, 55]. Проаналізувавши низку інструкцій, можна стверджувати, що в англійських варіантах наявна чимала їх кількість.

Така численність може бути спричинена багатьма факторами. С. Грінбаум [15, 58] вважає, що пасивні конструкції насамперед використовуються через відсутність бажання вказувати особу, котра виконує дію. Це може бути зумовлено тим, що особа виконавця залишається невідомою, відсутня необхідність в ідентифікації особи (недоцільно чи очевидно) або задля непорушення норм тактовності.

Зауважимо, що стосовно інструкцій, пасивні звороти, найімовірніше, вживаються з міркувань етичної коректності або ж через недоцільність встановлення особи виконавця. Однак, найголовнішим призначенням пасивності в інструктивних текстах є акцент на дію ніж на суб'єкт.

Таблиця 2.21

Використання пасивного стану в текстах англійських інструкцій

Maintenance work must only be carried out at workshop by well-trained maintenance worker.	Роботи з технічного обслуговування повинні виконуватися лише в майстерні добре навченим робітником з технічного обслуговування.
Items with a high water content should not be placed near the cooling vents.	Предмети з високим вмістом води не слід розміщувати поблизу вентиляційних отворів охолодження.
Cleaning and user maintenance shall not be made by children without supervision.	Очистку та технічне обслуговування не повинні виконуватися дітьми без нагляду.

Three icons are shown in the bottom-left corner.	У нижньому лівому куті показано три значки
Apps are displayed in alphabetical order.	Програми відображаються в алфавітному порядку.
Model 3 doors are electrically powered.	Двері Model 3 з електроприводом.

В англomовних текстах інструкцій найчастіше спостерігається використання пасивних конструкцій, введених у речення за допомогою модальних дієслів. Крім цього, також зустрічаються пасивні конструкції, представлені усіма можливими часовими формами.

Таблиця 2.22

Використання пасивних конструкцій з модальними дієсловами стану в текстах англomовних інструкцій

They are made of tempered glass, however, an excess impact may be result in breakage and is dangerous.	Вони виготовлені із загартованого скла, однак сильний удар може призвести до поломки та є небезпечним.
But the refrigerant is being sealed up by the refrigerate circuit, and never leak by usual use.	Однак холодоагент герметично закривається холодильним контуром і ніколи не витікає під час звичайного використання.
The Appliance was serviced or repaired by anyone other than Electrolux.	Прилад обслуговувався або ремонтувався кимось, крім Electrolux.
Model 3 must maneuver with a great deal of precision when Autopilot features are being used.	Model 3 має маневрувати з великою точністю, коли використовуються функції автопілота.
When Model 3 detects your key card, the mobile app confirms that your phone has been successfully authenticated.	Коли Model 3 виявляє вашу картку-ключ, мобільний додаток підтверджує, що ваш телефон успішно автентифікований.

Manufacturer will bear no responsibilities when personal injury or property loss is caused by the following reasons.	Виробник не несе відповідальності, якщо тілесні ушкодження або втрата майна спричинені наступними причинами.
--	--

Аналізуючи українськомовні тексти інструкцій з експлуатації легко помітити, що в українській мові пасивний стан може реалізовуватися через дієприкметники минулого часу, постфікси -сь, -ся, предикативні частки -но, -то [21, 242].

Синтаксичний характер мови інструкцій з експлуатації побутових приладів багатий на використання складнопідрядних речень. Оскільки користувачі повинні зрозуміти подані вказівки та інструкції, для їх пояснення використовують підрядні речення мети. Вони вводяться у речення за допомогою конструкцій: *to + Inf.*, *in order to + Inf.*, *for + Ing*, *in case + present/past tenses*. Однак для вираження мети негативного характеру використовуються дієслова *prevent*, *avoid*.

Таблиця 2.23

Використання підрядних речень мети в текстах англomовних інструкцій

If the power cord is damaged, it must be replaced by the manufacturer, its service agent or similarly qualified persons in order to avoid a hazard.	Якщо шнур живлення пошкоджено, його має замінити виробник, його сервісний агент або особа з аналогічною кваліфікацією, щоб уникнути небезпеки.
Please try not to open the door too many times or for a long time.	Будь ласка, намагайтеся не відкривати двері занадто багато разів або надовго.
Ground this refrigerator to prevent electric shock and noise interference.	Заземліть цей холодильник, щоб уникнути ураження електричним струмом і шумових перешкод.
Keep vegetables in the crisper and away from the air vents to avoid freezing.	Щоб уникнути замерзання овочей, зберігайте їх в контейнері та подалі від вентиляційних отворів.

To minimize driver distraction and ensure the safety of vehicle occupants as well as other road users, avoid using the touchscreen to adjust settings while the vehicle is in motion.	Щоб мінімізувати відволікання водія та забезпечити безпеку пасажирів і інших учасників дорожнього руху, уникайте використання сенсорного екрана для налаштування налаштувань під час руху автомобіля.
Do not bend the drain hose too excessively in order to prevent blocking.	Не згинайте зливний шланг занадто сильно, щоб запобігти його закупорюванню.
As for cooling only unit, it won't have any action when it receives the signal of heating operation.	Що стосується лише блоку охолодження, то він не буде виконувати жодних дій, коли отримає сигнал про роботу на обігрів).

Також у текстах інструкцій з експлуатації спостерігаються випадки вживання підрядних речень причини, які пояснюють підстави виникнення певних проблем або несправностей за допомогою спеціальних словесних конструкцій *because of, due to*.

Таблиця 2.24

Використання підрядних речень причини в текстах англомовних інструкцій

This may also cause gas leakage because of pipe rust.	Це також може спричинити витік газу через іржу труби.
As each cycle ends, you may hear a gurgling sound due to the refrigerant flowing in your refrigerator system.	Коли кожен цикл закінчується, ви можете почути булькання через холодоагент, що тече у вашій холодильній системі.
Damage the product due to improper use or misuse of the product.	Пошкодження виробу через неналежне використання або некоректне поводження з ним;

Due to limitations inherent in the onboard GPS (Global Positioning System), you may experience situations in which Traffic-Aware Cruise Control slows down the vehicle.	Через обмеження, властиві бортовій GPS (системі глобального позиціонування), ви можете зіткнутися з ситуаціями, коли круїз-контроль з урахуванням дорожнього руху сповільнює автомобіль.
Traffic-Aware Cruise Control may be unable to provide adequate speed control because of limited braking capability and hills.	Круїз-контроль з урахуванням дорожнього руху може бути не в змозі забезпечити належний контроль швидкості через обмежені можливості гальмування та підйоми.
To avoid burns resulting from prolonged use, individuals who have peripheral neuropathy, or whose capacity to feel pain is limited because of diabetes, age, neurological injury, or some other condition, should exercise caution when using the climate control system and seat heaters.	Щоб уникнути опіків у результаті тривалого використання, особам, які страждають на периферичну нейропатію або чия здатність відчувати біль обмежена через діабет, вік, неврологічну травму чи інший стан, слід бути обережними під час використання системи клімат-контролю та підігріву сидінь.

Необхідно підкреслити, що синтаксичний рівень текстів інструкцій характеризується частим використанням підрядних речень умови та часу. В англomовних інструкціях переважно вживаються умовні речення нульового та 1-го типу.

Таблиця 2.25

Використання підрядних речень умови та часу в текстах англомовних інструкцій

If the cooling degree inside the refrigerator is not cool enough, set the temperature control knob to 5 -6 to reduce the temperature.	Якщо рівень охолодження всередині холодильника недостатній, встановіть ручку регулювання температури на 5 -6, щоб зменшити температуру.
If the air conditioner operates under abnormal conditions, it may cause malfunction, electric shock or fire hazard.	Якщо кондиціонер працює в неналежних умовах, це може призвести до несправності, ураження електричним струмом або займання.
If the length of power connection wire is insufficient, please contact the supplier for a new one.	Якщо довжина кабелю живлення недостатня, зверніться до постачальника за додатковим кабелем.
If you see a yellow clock icon, a software update is available.	Якщо ви бачите жовтий значок годинника, доступне оновлення програмного забезпечення.
Before you can use a phone to access Model 3, follow these steps to authenticate it.	Перш ніж використовувати телефон для доступу до Model 3, виконайте наведені нижче дії, щоб автентифікувати його.

Крім того, настанови директивного характеру можуть вводитися в інформаційне наповнення тексту шляхом застосування умовних речень. Вони виражають заборону, наказ, пораду, дозвіл та вказівку [18, 314].

Таблиця 2.26

Використання умовних речень в текстах англомовних інструкцій

Do not use electrical appliances inside the food storage compartments of the appliance, unless they are of the type recommended by the manufacturer.	заборона
If you need assistance, contact your customer care centre.	порада

If you need to roll the refrigerator to get to the plug, remember to raise the stability foot first	вказівка
---	----------

За уникнення надмірності та полегшення охоплення інформації відповідають еліптичні конструкції. Звернемо увагу на такі приклади.

Таблиця 2.27

Використання еліптичних конструкцій в текстах англomовних інструкцій

Кнопка «Меню» — вибір програми приготування.	опущено головний член двоскладного речення – присудок, зокрема, дієслово «означати»
Підключіть кабель живлення — пролунає звуковий сигнал.	пропущено обставину часу: прислівник «потім/згодом»
Режим середнього тиску — стандартний для мультиварки-скороварки	опущено головний член двоскладного речення – присудок, зокрема, дієслово «означати»
When it goes beyond the range, it keeps the threshold data (the smallest—0°C and the largest — 60°C).	опущено головний член двоскладного речення – присудок, зокрема, дієслово «означати»
Never use previously used fluid or fluid from a previously opened container—fluid absorbs moisture which decreases braking performance.	Пропущено причинно-наслідковий сполучник «тому що».

Варто зазначити, що за допомогою еліптичності вдається досягнути компресії, яка разом не порушує змістовності речення.

Отже, для досягнення адекватності перекладу, всупереч розбіжностям у формальних та семантичних системах двох мов, вимагає від перекладача насамперед уміння зробити численні та якісно різноманітні міжмовні перетворення – так звані перекладацькі трансформації – для того, щоб текст перекладу

максимально передавав усю інформацію, укладену у вихідному тексті, за суворого дотримання норм перекладаючої мови.

Висновки до розділу 2

В ході аналізу текстів англомовних інструкцій було визначено низку стилістичних та лексико-граматичні характеристик. До стилістичних відноситься логічна структура, чіткість і зрозумілість, об'єктивність, технічна точність та адаптація до цільової аудиторії. З лексичної точки зору було виділено багату кількість термінів різних категорій, використання аббревіатур, формул звернення та поваги, власних назв та іменників на позначення виробників і споживачів. На граматичному рівні було визначено зміну порядку слів у реченнях, використання пасивного стану, стійких оборотів і кліше, імперативу, модальних дієслів, підрядних речень мети, причини, умови та часу, умовних речень та еліптичних конструкцій. Такі особливості безпосередньо впливають на комунікативний аспект текстів інструкцій, які необхідно враховувати під час перекладу, щоб зробити його зрозумілим для користувача.

Аналізуючи тексти англомовних інструкцій та їхній українськомовний переклад можна побачити, що в них присутня велика кількість термінів, переклад якої не може бути просто калькованим, лексичний аналіз показав, що деякі слова чи вирази можна не перекладати зовсім, а з деякими-навпаки, розширяти переклад, а отже робити описовий переклад, задля кращого розуміння та ясності, також можливі варіанти транс кодування чи перестановку частин терміна.

Щодо граматичних особливостей даних текстів, то тут можна помітити великі розбіжності, які викликані належністю української та англійської мов до різних гілок індоєвропейської родини. Вони полягають у різному порядку слів у реченнях, наявності пасивного стану у більшості випадків, підвищенні використання причинно-наслідкових сполучників, велика кількість стійких оборотів та кліше, модальних дієслів, імперативу, еліптичних конструкцій, умовних та підрядних речень.

Підсумовуючи, варто підкреслити, що перекладач, виконуючи переклад текстів англомовних інструкцій, повинен добре знати і вміло застосовувати стилістичні та лексико-граматичні норми, що регулюють переклад текстів англомовних інструкцій.

ВИСНОВКИ

Інструкція відноситься до документів зовнішнього користування та розрахована на широку аудиторію фахівців і не лише фахівців і має бути перекладена на високому рівні якості. Проведений аналіз показав, що текст перекладу інструкції містить безліч лексичних, граматичних та стилістичних та перекладацьких особливостей.

Проаналізувавши досліджувані інструкції пилососів-роботів Tefal, холодильника Bosch, електромобіля Tesla Model 3, стайлеру для волосся Dyson та кондиціонера Gree, було виділено основні особливості текстів науково – технічного та офіційно-ділового стилю, для них характерні, насамперед, точність і правильність перекладу. Для наочності в тексті є елементи креолізації, представлені у вигляді зображень, схем та таблиць.

На рівні лексики ми можемо спостерігати: використання повних найменувань, точних цифр, використання абревіатур, використання слів у прямих значеннях, відсутність експресивної та оціночної лексики, часте вживання віддієслівних іменників.

На рівні синтаксису є такі особливості: у текстах часто зустрічаються прості речення, проте можна зустріти як складносурядні, так і складнопідрядні речення, але набагато рідше. Спостерігається часте використання герундіальних, інфінітивних та пасивних конструкцій, які служать для опису будь-якого приладу або його функції.

На структурному рівні спостерігається: чітке членування тексту на смислові блоки, зазвичай з використанням підзаголовків і цифрового оформлення пунктів та взаємопов'язаність частин тексту між собою.

Труднощі перекладу технічних інструкцій обумовлені, у першу чергу, відмінностями в мовах. Так, в українській мові немає артиклів, герундія, часових форм дієслова груп Continuous та Perfect, складних підметових та додаткових інфінітивних конструкцій, а в англійській мові — дієприслівників, категорії роду іменників і прикметників тощо. Певні відмінності існують у побудові речення: на

відміну від української мови, де група підмета нерідко може міститися після групи присудка, в англійській мові порядок головних членів речення більш фіксований, що вимагає перебудови речення при перекладі. В англійській мові також частотність форм пасивного стану дієслова-присудка значно більша, ніж в українській, тому в перекладі такі форми нерідко доводиться замінювати на форми активного стану.

Також труднощі можуть бути пов'язані з перекладом термінів, яких в текстах інструкцій зустрічається досить багато. Основними способами перекладу термінів є калькування, транскодування, описовий переклад, перестановка частин терміна та перестановка частин терміна в конкретній послідовності.

При перекладі інструкцій слід також пам'ятати, що завданнями перекладу є не тільки збереження змісту оригіналу, але й його стилістичних та змістових особливостей. Для досягнення адекватності у перекладі технічних інструкцій використовуються такі перекладацькі трансформації: зміна порядку слів, перетворення частин мови, об'єднання чи розділення речень, спрощення, описова трансформація, уточнення, додавання інформації та, навпаки, вилучення слів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійченко К.С. Лексичні, граматичні та стилістичні особливості тексту англomовної інструкції та специфіка його перекладу. Дніпро, 2021. 20 с.
2. Барабанова Н. Р., Ященко Л. Е. Культура мовлення: Наука і техніка, Одеса 2005. 60с.
3. Ботвина Н. Ділова українська мова (офіційно-діловий та науковий стилі) : навч. посіб. Київ: АртЕк, 2001. 280 с.
4. Воробйова В. Є. Граматичні трансформації при перекладі. Сучасний вимір філологічних наук. Київ, 2020. С. 43-46.
5. ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. Київ, 2016. 38 с.
6. Дерді Е. Т. Технічний текст як лінгвістичне явище та об'єкт перекладу. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка* . 2013. № 4. С. 146-149.
7. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 575 с.
8. Кириченко О. А. Особливості науково-технічних текстів, типові труднощі перекладу та шляхи їх подолання. *Філологічні трактати*. 2014. Т. 6. № 1. С. 85-90.
9. Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Перекладознавство (німецько-український напрям). Підручник. Київ: Видавничополіграфічний центр «Київський університет», 2008. 543 с.
10. Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Теорія та практика перекладу. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
11. Кияк Т.Р. Функції та переклад термінів у фахових текстах. *Вісник Національного ун-ту «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2008. № 620. С. 3–5.

12. Коваленко А. Я. Науково-технічний переклад. Тернопіль: Видавництво Карп'юка, 2004. 284 с.
13. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. Київ: Фірма „ІНКОС”, 2002. 317 с.
14. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. Київ: Юніверс, 2002. 280 с.
15. Коровченко М. П. Проблематика перекладу англомовних науковотехнічних текстів українською. *Науково-технічна інформація*. 2010. № 3. С. 55-58.
16. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2008. 512 с.
17. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. І доп. Київ: Знання, 2008. 423 с.
18. Красницька А. В. Юридичні документи : техніка складання, оформлення та редагування : посібник. Київ, 2006. 538 с.
19. Кривулькін І. Актуальні проблеми перекладу науково-технічної термінології під час гармонізування міжнародних стандартів. *Стандартизація. Сертифікація. Якість*. 2012. № 2. С. 28-35.
20. Кузьменко Н. Жанрово-стилістичні особливості перекладу науково-технічних текстів, Кам'янське, 2021. 89 с.
21. Кузьменко Н. В., Особливості відтворення термінологічної лексики англомовних інструкцій, Дніпро, 2022. 5 с.
22. Литвин І. М. Перекладознавство: наук. пос. Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю. А., 2013. 288 с.
23. Макеев К. Фахова мова і фаховий текст в аспекті перекладу. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2007. № 23. С. 163 – 167.
24. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови. Підручник для студентів ін-тів і фак. іноземної мови. Харків: Основа, 1993. 255 с.
25. Непийвода Н. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект) Київ: ТОВ “Міжнар. фін. агенція”, 1997. 303 с.

26. Овчаренко В.М. Структура і семантика науково-технічного терміна. Харків: Вид-во Харківського ун-ту, 1968. 72 с.
27. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 426 с.
28. Пеньков А.О. Структурно-семантичні і лексико-граматичні особливості англомовних технічних інструкцій та проблеми їх перекладу українською мовою, Дніпро, 2022. 82 с.
29. Сухенко К. М. Лексичні проблеми перекладу. Київ: вид-во Київського університету, 2000. 124 с.
30. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студентів вищих закладів освіти за спеціальністю «Переклад». Вінниця : Нова книга, 2013. 368 с.
31. Baker, M. In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge, 1992. 320 p.
32. Bell, R. T. Translation and Translating: Theory and Practice. Longman, 1991. 298 p.
33. Borkovska I. P., Karachun Yu. G English scientific and technical texts in modern linguistic studies. Kyiv, 2021, 120 p.
34. Catford, J. C. A Linguistic Theory of Translation. Oxford University Press, 1965. 110 p.
35. Copeck T., Barker K., Delisle S., Szpakowicz S., Delannoy J.-F. What Is Technical Text? // Language Sciences. 1997. Vol. 19. Iss. 4. P. 391-423
36. Gile, D. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. John Benjamins Publishing Company, 2009. 283 p.
37. Gudmanian A., Grammatical and syntactic specifics of translation of English user manuals for household appliances into Ukrainian. Kyiv, 2022. 58 p.
38. Hatim, B., Mason, I. Discourse and the Translator. Longman, 1990. 192 p.
39. Ihnatiuk O.H. Lexical and grammatical peculiarities of scientific technical texts: current trends. Ivano-Frankivsk, 2022. 176 p.

40. Jespersen O. Expressive Language. Style in Language. Cambridge, 1960. 198 p.
41. Liu, M., Zhang, Y. Lexical Features in Technical Manuals: A Comparative Study, 2012. 230 p.
42. Nida, E. A., Taber, C. R. The Theory and Practice of Translation. Brill, 1969. 209 p.
43. Olohan M. Scientific and Technical Translation: a coursebook. Routledge Translation and Interpreting Guides, 2016. 253 p.
44. Reiss, K., Vermeer, H. J. Groundwork for a General Theory of Translation. St. Jerome Publishing, 1984. 240 p.
45. Shchypachova D.S., Peculiarities of scientific and technical translation. Kyiv, 2018. 9 p.
46. Venuti, L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. Routledge, 1995. 366 p.
47. Williams, J. The Map: A Beginner's Guide to Doing Research in Translation Studies. St. Jerome Publishing, 2002. 156 p.
48. Інструкція з експлуатації TESLA Model-3: веб-сайт URL: <https://uk.manuals.plus/tesla/model-3-2022-manual> (дата звернення 10.10.2024).
49. Інструкція і часті питання (FAQ) про OPTIGRILL TYPE 8350 SERIE 1: веб-сайт URL: <https://www.tefal.ua/uk/%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D0%B0/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%82/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%87%D1%96/%D0%93%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%8C/OPTIGRILL-TYPE-8350-SERIE-1/csp/7211001983> (дата звернення 10.10.2024).
50. Офіційно-діловий стиль мовлення//Studopedia : веб-сайт URL: <https://studopedia.com.ua/1243652ofitsiyno-diloviy-stil.html> (дата звернення 05.10.2024).

51. Лексичні особливості наукового стилю//Studfile : веб-сайт URL: <https://studfile.net/preview/5721532/page:21/> (дата звернення 03.10.2024).

52. Холодильник з нижньою морозильною камерою RB38T603FSA/UA: веб-сайт URL: https://www.samsung.com/ua/support/model/RB38T603FSA/UA/?srsltid=AfmBOortpPYEmfZf8fxiH3_AMSZjkRwaMPzIsHr_kId8_Pa9daLH0D7e (дата звернення 10.10.2024).

53. Sharndama E.C. A stylistic analysis of some instruction texts // Journal of English language and literature : article. URL: <http://joell.in/wpcontent/uploads/2015/08/A-STYLISTIC-ANALYSIS-OF-SOME-SELECTED-INSTRUCTION-TEXTS.pdf>. (дата звернення 06.10.2024).

54. Apple Air m2 Macbook User Manual: веб-сайт URL: <https://manuals.plus/apple/apple-air-m2-macbook-user-manual> (дата звернення 12.10.2024).

55. A guide to your Dyson Airstrait™ straightener: веб-сайт URL: <https://www.dyson.sa/en-SA/products/hair-care/wet-to-dry-straighteners/owners?srsltid=AfmBOopXeVUVXEeFJk49SCHSjbgeGGYtHTTAcA6hYzfY4myfrsAjW-Qf> (дата звернення 12.10.2024).

56. Bosch: веб-сайт URL: https://f.ua/statik/files/products/bosch/mum-9y35s12_8363.pdf?srsltid=AfmBOopx6PsnG6BPsXk6IgVhkYewnr7qc4HgbHhdsCQEsMuHXHF14M4w (дата звернення 12.10.2024).

57. Bosch. GlassVAC: веб-сайт URL: <https://www.xn--80aaexjatkpdgghih8b1a2yhv.com.ua/tesla/model-y2022/%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D0%B0> (дата звернення 12.10.2024).

58. Bosch. Microwave BFL554MS0B BFL553MS0B BFL553MW0B BFL553MS0B BFL553MS0A: веб-сайт URL: https://media3.bosch-home.com/Documents/9001277428_E.pdf (дата звернення 14.11.2024).

59. Bosch. Microwave Oven BF.634G.1 BF.834G.1: веб-сайт URL: https://media3.bosch-home.com/Documents/9001669167_C.pdf (дата звернення 14.11.2024).

60. Bosch Serie 4 WGG04409GB manual: веб-сайт URL: <https://www.manua.ls/bosch/serie-4-wgg04409gb/manual?p=2> (дата звернення 06.11.2024).

61. Cecotec. Робот-пилосос/Robot vacuum cleaner: веб-сайт URL: https://cecotec.ua/upload/medialibrary/5fc/5fc5b973d3931a401fa8323714d283ad.pdf?srsId=AfmBOoqmwjx6xI1cCSjvauZ1104fPcRJyNHB69Zuzvk_aiewmP5trkyW (дата звернення 14.11.2024).

62. Dyson airwrap operating manual: веб-сайт URL: : веб-сайт URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/HS01_OPMAN_ANZ%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/HS01_OPMAN_ANZ%20(3).pdf) (дата звернення 15.11.2024).

63. Home Appliances K-60V19BQM-EU Cooking User Manual: веб-сайт URL: <https://manuals.plus/home-appliances/k-60v19bqm-eu-cooking-manual> (дата звернення 26.10.2024).

64. Home Appliances K-61P27BNM Cooking Oven User Manual: веб-сайт URL: <https://manuals.plus/home-appliances/k-61p27bnm-cooking-oven-manual> (дата звернення 20.10.2024).

53. JBLIRX100SeriesUsersGuide092820EN: веб-сайт URL: https://www.jbl.com/on/demandware.static/-/Sites-masterCatalog_Harman/default/dw2d795a92/pdfs/JBL_IRX100_Series_Users_Guide_092820_EN.pdf (дата звернення 30.10.2024).

65. Kenwood KM264 інструкція користувача: веб-сайт URL: <https://www.xn--80aaexjatkpdgghih8b1a2yhv.com.ua/kenwood/km264/%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D0%B0?p=2> (дата звернення 13.11.2024).

66. Lexical transformations: веб-сайт URL: <https://studfile.net/preview/3544031/page:16/> (дата звернення 08.11.2024)
67. Miele. Інструкція з експлуатації Холодильник: веб-сайт URL: <https://shop.miele.ua/upload/catalog-manual/5c7/5c7a9c2c416679d6123c50993e18d212.pdf> (дата звернення 15.11.2024).
68. Model 3 Owner's Manual : веб-сайт URL: https://tesla-info.com/doc/m3/model_3_owners_manual_north_america_en_2019_0.pdf (дата звернення 15.11.2024).
69. Moulinex artificial intelligence multicooker: веб-сайт URL: https://www.mojo.ua/ua/pub/files/instructions/5315_1587975844.pdf (дата звернення 19.10.2024).
70. Owner Manuals: веб-сайт URL: https://www.bosch-home.com/us/owner-support/get-support/owner-manuals?srsId=AfmBOoradaaVYwDDBJ9f_xDMe67J8rYbshwUPY-a3QBNBxpvv31MzJRH (дата звернення 05.11.2024).
71. Philips HR1320: веб-сайт URL: <https://manuall.com.ua/philips-hr1320-ruchni-blender/?page=2> (дата звернення 29.10.2024).
72. Samsung DW80R5061UG: веб-сайт URL: <https://www.manua.ls/samsung/dw80r5061ug/manual> (дата звернення 05.11.2024).
73. Tesla Model Y: веб-сайт URL: https://www.mojo.ua/ua/pub/files/instructions/4646_1566896064.pdf (дата звернення 27.10.2024). (дата звернення 06.11.2024).
74. User manual and frequently asked questions Dual Easy Fry Grill Air fryer 8.3 L / 2.2kg Stainless Steel: веб-сайт URL: <https://www.tefal-me.com/en/instructions-for-use/csp/1510002423> (дата звернення 09.11.2024).